

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1891. Andra Kammaren. N:o 39.

Onsdagen den 29 april.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Dervid förekom till en början bevillningsutskottets betänkande n:o 11, angående villkoren för tillverkning af bränvin.

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.*

I en inom Andra Kammaren af herr *Sven Nilsson* väckt motion, n:o 144, hade föreslagits ändringar i eller tillägg till gällande förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin, åsyftande vare sig förbud mot användning vid dylik tillverkning af majs, ris och andra sådana råämnen, af beskaffenhet att icke inom landet allmänligen alstras, samt mjöl af alla slag, som ej användes till jästberedning, eller ock förhöjd beskattning å bränvin, som tillverkats af sådana råämnen.

Utskottet hemställde emellertid, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Efter föredragning häraf anförde:

Herr *Sven Nilsson*: Jag har väl knappast någon förhoppning att få igenom en förändring i bränvinstillverkningslagen i det syfte, som jag föreslagit i min motion, allra helst som kammaren på förmiddagen godkänt utskottets förslag att bibehålla den nuvarande tullsatsen på majs. Men jag har begärt ordet för att yttra något med anledning af den motivering, utskottet begagnat för afslag å motionen, då jag är fullt öfvertygad om att utskottet haft orätt i sin uppfattning af det förslag jag framställt. Såsom utskottet äfven nämnt, har denna min motion förelegat vid flera föregående riksdagar, och har då utskottet alltid såsom det hufvudsakligaste skälet för afslag anført den omständigheten, att jag icke, på samma gång jag föreslagit förhöjd beskattning på bränvin af majs m. m., äfven på samma sätt föreslog förhöjd skatt på bränvin, som tillverkas af mjölet, för att derigenom möjliggöra kontrollen vid brännerierna. Utskottet har då alltid sagt, att åstadkommandet af en verksam kontroll vore alldeles

Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.
(Forts.)

omöjligt, just därför att jag låtit mjölet gå fritt, då man omöjligen kunde skilja i mjölet, om det var majs eller andra sädesslag.

Emellertid har jag denna gång för att förekomma svårigheter vid kontrollen föreslagit, att den högre tillverkningskatten skulle åläggas äfven sådant bränvin, som blifvit tillverkad af mjöl. Likaså har i mitt första alternativ blifvit intaget, att det skulle vara förbjudet att tillverka bränvin äfven af mjöl. Utskottet har nu förebragt ett nytt, högst egendomligt skäl emot denna del af förslaget.

Nu har nemligen utskottet tolkat — jag tror dock knappast att utskottet verkligen tolkat det så, fastän det ser så ut — mitt förslag om att en högre skatt skulle drabba äfven det bränvin, som vore tillverkad af mjöl, med undantag af det som användes för *jästberedning*, på det sättet, att detta undantag äfven skulle gälla bränvin, tillverkad af majs mjöl vid pressjästfabrikerna. Utskottet säger och jag tager det på orden: "Bestämmande för motionären i detta fall har uppenbarligen varit det antagande, som han i sin förevarande motion i förbigående framhållit, att till jästberedning icke skulle kunna användas andra sädesslag, än våra inhemska, men då denna förutsättning icke är riktig, har det föreliggande förslaget kommit att innebära något, som motionären säkerligen icke afsett — och det är fullkomligt riktigt — och som skulle i icke oväsentlig grad befordra just hvad förslaget har till syfte att motverka."

Jag ber att få fästa kammarens uppmärksamhet derpå, att det är en synnerligen stor skilnad gjord i bränvinstillverkningslagen i afseende på jästberedningen vid brännerier och bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästfabrikationen, och kan således icke utskottet i något hänseende tolka mitt förslag på det sätt, att jag skulle från den högre beskattningen undantagit sådant bränvin, som tillverkats vid pressjästfabrikerna. Jag har i min motion endast talat om *jästberedning*, och det är den jästberedning som sker i brännerierna, och på något annat sätt kan mitt förslag icke tolkas. Om man läser igenom gällande författningar om bränvin, skall man finna i § 2 mom. 1, att der är en bestämd skilnad gjord i afseende på rätten att tillverka bränvin vid pressjästfabrikerna mot vid brännerierna, och jag hänvisar utskottet särskildt på denna paragraf i bränvinstillverkningsförordningen.

Går man sedan till ansvarsbestämmelserna i samma förordning, finner man också, att beträffande dem är en bestämd skilnad gjord i afseende på öfverträdelserna af gällande föreskrifter om beredande af pressjäst vid dessa fabriker, och sådan jäst som beredes vid brännerierna — och behöfver jag i detta fall endast hänvisa till §§ 28 och 29 af ofvannämnda förordning. Jag hade därför för min del trott, att, när bevillningsutskottet sjelft ansett att jag i min motion icke *afsett* pressjästfabrikerna, utskottet icke behöft åstadkomma en sådan motivering till afslag för motionen, då det borde varit för utskottet alldeles uppenbart, att jag icke gjort något undantag för bränvin, som tillverkas i sammanhang med pressjästberedning, och man kan då verkligen fråga, hvad det skall tjena till att bevillningsutskottet

skrifvit sin långa motivering just i detta fall, om ej för att försvara en sjuk sak, hvilket dock ej lyckats synnerligen väl.

Det är så, att vid brännerierna beredes jäst, som tillsättes mäskan af råvaran — potates eller säd — för åstadkommande af jäsning, hvarigenom spritbildningen uppkommer, hvilken jäst beredes af vår-säd, korn och hafre. De nya brännerierna, som alltid äro försedda med maskiner, hvarken torka eller låta vid qvarnen mala sitt behof af malt såväl till jäst som mäsk, utan detta malt krossas i rått tillstånd. Men det finnes deremot ett och annat mindre bränneri, som fortsätter handteringen efter den gamla metoden, och som ej har eller kan använda någon s. k. krossare, utan således måste torka och vid qvarnen låta fömala sitt malt såväl till jäst som mäsk. Det är i afseende på dessa små brännerier, jag tänkte mig, att ett undantag skulle kunna göras, helst då majs omöjligen kan användas till jästberedning vid dessa brännerier, och att det gälde endast dem, måste tydligt framgå af min motion. Men om utskottet icke hade kunnat godkänna den åsigten, att ett undantag bort göras för dessa små brännerier, skulle jag för min del gerna kunnat vara med om att stryka den strofen i min motion, som gör ett undantag för mjöl, användt vid jästberedningen. Ty i verkligheten är förhållandet sådant, att af den mäsk, som vid brännerierna beredes af krossadt malt, ett vida större bränvinsutbyte erhålles än af den mäsk, som beredes af torkadt och malet malt, så att man icke gerna kan med fördel fortsätta att använda torkadt malt för bränvinstillverkningen, just emedan bränvinsutbytet blir betydligt mindre af sådan jäst och mäsk, som tillredts af torkadt malt. Derför hafva också de små brännerierna nästan öfverallt hos oss börjat köra till andra brännerier eller annorstädes för att få maltet krossadt och den utvägen finnes för alla. Således har den mening, jag i detta afseende intagit i min motion, mycket liten betydelse, och jag har därför ingenting emot om utskottet ändrat den, om förslaget för öfrigt kunnat bifallas.

Utskottet har vidare ansett, att kontrollen vid brännerierna skulle blifva synnerligen försvårad genom mitt förslag. Innan jag väckte motionen, talade jag vid chefen för bränvinskontrollbyrån och frågade då, om ett sådant förslag som jag tänkt mig skulle föranleda till synnerligen stora svårigheter i afseende på kontrollen. På denna fråga fick jag det alldeles bestämda svaret, att naturligtvis skulle förslaget vålla någon ökad kontroll, men endast en så obetydlig ökning, att inga svårigheter skulle möta för förslagets utförande, men att endast under den förutsättningen, att mjölet toges med de andra råämnena och således äfven komme under den högre beskattningen eller förbjödes för bränvinstillverkning, kunde förslaget accepteras, och att det var den enda vägen, hvarpå ett förslag om skydd emot majsens för bränvinstillverkning kunde genomföras. För min egen del är jag alldeles öfvertygad om, att i synnerhet efter det sista alternativet i min motion någon ny och ökad kontroll skall vara alldeles obehöflig. Den som vet, huru obetydligt arbetet är för en kontrollör vid ett bränneri, skall säkerligen medgifva, att kontrollören kan utöfva en sådan uppsigt, äfven om det blefve olika beskattning för bränvinstillverkning af pro-

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

dukterna, eller förbud för bränvinstillverkning af vissa af dem. Kontrollören har de allra flesta dagar icke mer än en timmes arbete om dagen. Det är möjligt att, om han bor ett stycke från bränneriet och således får taga sig en spatsertur dit, det kan taga en något längre tid. Men det egentliga arbetet för honom att skrifva och mäta upp bränvinet för dagen är, om det är en rask kontrollör, icke mer än en, högst två timmars göra, och då hemställer jag, om, när kontrollören icke har mer att göra, han verkligen icke skulle kunna utöfva den ökade tillsyn, som fordras, om mitt förslag blefve antaget. Nu är man rädd för att, om förslaget antages, bränvinstillverkaren, som har en ladugård bredvid bränneriet, skulle kunna använda dessa sädesslag äfven när han icke hade anmält bränvinstillverkning till högre beskattning, och att det för en verklig kontroll blefve nödvändigt för kontrollören att uppehålla sig i bränneriet hela dagen, till och med om nätterna för att hålla reda på att inmäskning af olofliga sädesslag ej egde rum. Men jag hemställer verkligen till kammaren, om vid ett bränneri, der sju, åtta, till och med ibland 10 stycken arbetare äro i bränneriet uppe och närvarande vid hvart enda tillfälle inmäskning eger rum, det skulle för bränneriegaren vara någon uträkning att möjligen för några tunnor majs eller majs mjöl göra ett sådant experiment att använda ett för tillverkningen olofligt sädesslag under olaga tid, i synnerhet om ansvarsbestämmelserna blefve lika med dem, som gälla för lönbränning. Och lönbränning är det i alla fall, om han tillverkar bränvin olofvandades af ett sädesslag, som han icke har rätt att använda. Det är min lifliga öfvertygelse att, om förslaget antages, det icke skall finnas ett enda fall, der bränvinstillverkaren skall tilllåta sig eller ens våga att öfverskrida sin befogenhet och tillverka bränvin af majs eller mjöl, ty han skulle icke i något enda fall undgå lagens stränga straff för en obetydlig vinning. Den anmärkning, utskottet i detta fall gjort, är således icke berättigad, och jag är förvissad derom, allra helst då jag äfven har ett stöd för min åsigt hos chefen för kontrollbyrån.

Så kom också det gamla skälet af bevillningsutskottet, som säger att ett sådant förbud — eller en sådan högre skatt — af förevarande råämnen "icke är öfverensstämmande med de i vår lagstiftning gällande grundsatser om näringsfrihet". Det är med detta skäl som med Tors bockar: om man slår det på pannan aldrig så många gånger, så kommer det igen en annan gång. Jag tycker att jag anført så fullgiltiga skäl mot det skälet så många gånger förut, att man icke skulle behöfva om igen återkomma dermed. På bränvinslagstiftningens område hafva Riksdagen och Konungen städse gjort undantag från den fria näringslagstiftningen, och det lär väl ingen kunna påstå, att bränvinstillverkningen är en näring som får drifvas fritt. Och om man vill göra förbud för införandet af den utländska varan, majs, för användning till bränvinstillverkning, och hvaraf kanske för detta års tillverkning åtgår lika stort belopp som landets egna produkter, skulle det vara orimligt att göra den inskränkingen i en lagstiftning, som vid föregående tillfällen så kringsskurits, som särskildt denna, då det icke kan bestridas att svenska folket sådan som författningen nu är,

tingas snart sagdt att förtära till nära största delen utländskt bränvin, ehuru vi ej ega brist på produkter för denna tillverkning i vårt eget land. — Det skälet tror jag således icke kan användas, allra helst då man genom andra lagstiftningsåtgärder försöker förhindra bränvinets användning, hvilket anses i högsta grad skadligt för vårt folk.

Man har vidare sagt här, att meningen med lagstiftningen skulle vara, att bränvinstillverkningen skulle blifva en storindustri i landet, och därför bör näringen ej hämmas eller försvåras. Men, mine herrar, jag tror icke att svenska Riksdagen menat med den gällande lagstiftningen något sådant. Bränvinstillverkningen har från början varit husbehofsbränning, och är det för närvarande i allra största delen af vårt land. Och jag beklagar, att man lagt ett eller annat af de största brännerierna i städerna eller bredvid städerna, der affallet icke har det ringaste värde eller har någon nytta för jordbruket, såsom dermed är afsedt. Jag skulle därför icke hafva det ringaste förbarmande med den storindustrien, om den blefve urständssatt att florera, i fall den icke finge till bränvinsbränning använda majs, och jag tror att deras antal är snart räknadt, som försvara den åsigten, att våra brännerier skola endast såsom storindustri bedrifva sin näring och endast för att frambringa bränvinet. Jag tror för min del, och derom tror jag att meningarna icke skola vara mycket delade, att bränvinsbränningen har sitt berättigande såsom binäring till jordbruket; ty såsom sådan kan den bedrifvas med synnerligt stor fördel för jordbruket. Det är ej för vinstens skull af industrien, som bränvinstillverkningen, åtminstone på landet, bedrifves, utan det är för vinsten i ett förbättradt jordbruk, som denna binäring till jordbruket utöfvas.

Det är en annan anmärkning i afseende på utbytet af bränvin, som jag också anser mig böra rätta. I bevillningsutskottets motivering talar utskottet om att skilnaden emellan afkastningen i bränvin af majs och råg skulle utgöra $\frac{1}{6}$. Då jag var uppe i kontroll- och justeringsbyrå, tog jag reda på detta förhållande och erhöi den upplysningen, att det var närmare $\frac{1}{5}$ än $\frac{1}{6}$. Och efter den erfarenhet som jag sjelf har gjort — jag har den ganska färsk, nemligen ifrån i år — då vid bränneriet gjordes några experiment, så utgjorde utbytet öfver $\frac{1}{5}$ mera af majs än af råg, som jag förr använt för bränvinstillverkningen. Detta är alldeles bestämdt på grund af den afverkning, som gjordes hemma, och jag tror icke att det skall slå fel, men det är möjligt att, när man räknar i medeltal för hela landet, det kan utfalla annorlunda, men der afkastningen är mindre, skötes bränneriet icke riktigt. Och utaf statistiken i Tyskland finner man äfven ett ungefär likartadt utbyte, om man tager och sammanräknar hela tillverkningen, att skilnaden blir mera $\frac{1}{5}$ än den närmar sig $\frac{1}{6}$. Således är det alldeles klart, att utskottets beräkning af den tillägsskatt, som skulle sättas på det bränvin, som tillverkas af majs, icke håller fullt streck, utan skatten borde efter värdet på tullen förhöjas och sättas till högre belopp än 12 öre, som utskottet beräknat, i synnerhet om man vill *skydda* potatisodlingen mot majsen, som ju här är meningen. Jag har visserligen föreslagit 20 öre såsom högre tillverkningsafgift på majs m. m., och har jag gjort detta därför, att jag

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af brännvin.
(Forts.)*

verkligen vill hafva ett totalt förbud mot brännvinstillverkning af majs. Men det hade ju varit tillåtet för utskottet — och utskottet var i detta fall i sin fulla rätt — om det hade satt ned skattesiffran till hvad utskottet ansett vara jemförligt med tullen. Jag tror att siffran skulle kunna ansetts lämplig, om den i så fall bestämts till 15 öre, då i alla fall denna högre skatt skulle varit högt skydd nog för potatisodlingen, och majsens användande till brännvin undvikits. Och jag tror, att jag möjligen skulle kunnat gått in på en sådan förändring af motionen.

Då jag väl icke har någon förhoppning att förslaget skall gå igenom vid denna riksdag, då, såsom jag förut nämnt, Andra Kammaren fattat beslut och ytterligare fastslagit majstullen, lönar det sig väl knappast att framställa något yrkande. Men då emellertid Första Kammaren icke ännu fattat beslut om majstullen, och man icke kan veta om icke Första Kammaren kommer att taga bort denna tull, så anhåller jag om återremiss till utskottet för att äfven sätta utskottet i tillfälle öfverväga de anmärkningar jag nu gjort emot förslaget. Så länge tullen å majs existerar, torde ju en lägre skattesiffra, än som jag i andra alternativet föreslagit, vara lämplig.

Herr Herslow: Herr talman! Jag skall gerna prisgifva, åtminstone för närvarande, utskottets hela motivering åt den siste ärade talarens kritik, för att hålla mig blott vid det argument, som för mig varit afgörande. Då jag biträdde det yrkande utskottet gjorde, var jag säker på att, när den ärade motionären i år framlade denna sin motion, så var det under den förhoppning — en förhoppning som jag delade med honom — att det vid denna riksdag vore en möjlighet att få spanmålstullarne aflyftade eller åtminstone nedsatta. För att möjliggöra detta ville han möta en invändning, som med skäl kunde göras i synnerhet mot att låta majsens blifva tullfri. Samtidigt som han ville lemna densamma fri såsom råmaterial för mejeriuäringen — ville han mota densamma i det ögonblick, då den söker tränga sig in som råmaterial för bränneriuäringen, en näring som jag i likhet med honom icke anser böra, utan hänsyn till annat, särskildt lägga an på att åstadkomma sin vara af billigaste material och frambringa den till billigaste pris. Hela vår brännvinslagstiftning går ju ut på att fördyra denna produkt; och då behöfva vi ej lägga an på att göra den billig genom en tullåtgärd, som möjligen kunde blifva farlig, ganska farlig för den inhemska produktion, som på vissa trakter är af mycket stor betydelse för hela den jordbruksidkande befolkningen, nemligen potatisodlingen. Han ville därför göra majsens här oskadlig, just på det att mindre tvekan skulle förefinnas att på dess andra användningsområden göra den tullfri.

Ty värr har den förutsättning, han utgick ifrån, bortfallit. Denna kammare har redan förklarar majsens böra behålla den tull, som blifvit åsatt. Båda kamrarne hafva redan förut förklarar, att all annan spanmål utom majs skall behålla de tullsätser, som åsattes 1888, och jag har icke den ringaste förhoppning, att Första Kammaren kommer att i fråga om majs fatta annat beslut, än Andra Kammaren gjort; maj-

sen skall fortfarande förblifva tullpliktig. Sålunda anser jag gifvet, att då den tull, som å denna sädesart behöfde läggas såsom skydd för potatisodlingen — det försvar mot majsens användande i bränneriernas tjänst, som han med motionen åsyftat — redan på annan väg har åstadkommits (olyckligt att så är!), så finnes det icke särskild anledning för att än ytterligare och på annan väg sträfva mot samma mål. Då majsens redan utaf Andra Kammaren blifvit dömd att behålla den tull, som den har, och jag är alldeles viss på att Första Kammaren i denna del fattar ett med Andra Kammarens ensartadt beslut, kan jag icke komma till annan slutledning, än att den egentliga anledningen är bortfallen, som kunde förmått kammaren — med skäl förmått kammaren — att bifalla motionärens förslag.

Till slut ber jag blott att öppet få säga i fråga om möjligheten eller omöjligheten att kontrollera, att jag är af alldeles samma uppfattning som motionären. Någon sådan omöjlighet finnes icke för handen.

Herr Jansson i Carlshed: Huru angenämt det än skulle vara att få instämma med herr Sven Nilsson på detta protektionistiska område, skall jag dock be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, samt herr talmannen till proposition upptagit de gjorda yrkandena, biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 2.

Härefter företogs till behandling bevillningsutskottets betänkande n:o 13, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften.

I särskilda motioner, afgifna den ena inom Första Kammaren af herr *Alb. Anderson*, n:o 24, och den andra inom Andra Kammaren af herr *J. Anderson* i Tenhult, n:o 74, hade föreslagits:

Af herr *Alb. Anderson*:

1:o) att tillverkningsafgiften för hvitbetssocker från och med den 1 nästkommande september höjes till hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard; samt

2:o) att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta verkställa utredning angående den beskattning, som skäligen må kunna hvitbetssockertillverkningen åläggas, samt derefter till Riksdagen aflåta förslag i ämnet.“

Samt af herr *J. Anderson*, i sammanhang med af honom påyrkad nedsättning i tullen å socker, “att Riksdagen ville besluta, att tillverkningsafgiften å hvitbetssocker nedsattes med lämpligt belopp.“

Med anledning häraf hemstälde nu utskottet:

1:o), att herr *J. Andersons* motion icke måtte vinna bifall; och

2:o), att, i anledning af herr *Alb. Andersons* motion, Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t vid framläggande af nådig proposition angående den tullsats å socker, hvartill

*Angående
vilkoren för
tillverkning
af bränvin.
(Forts.)*

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*

Angående
höjning i hvi-
tetssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

tullkomiténs betänkande torde gifva anledning, ville taga under om-
pröfning jemväl huru vida någon ändring i den nu utgående hvitbets-
sockeraccisen så väl i fråga om dess belopp som i afseende å sjelfva
beskattningssystemet lämpligen må kunna ega rum och derom i sådant
fall hos Riksdagen göra framställning.

Häremot hade reservationer anmälts af herrar *Herslow*, *Fock*, *Seder-
holm*, *Collander* och *Fredholm*, som ansett att utskottet äfven bort till-
styrka bifall till 1:sta punkten i herr Alb. Andersons motion,
samt af herr *J. Johansson* i Noraskog i enahanda syfte.

Efter uppläsande, till en början, af utskottets under *punkten 1*
gjorda hemställan, begärdes ordet af

Herr *Herslow*, som yttrade: När Riksdagen år 1869 för första
gången behandlade frågan om accis på hvitbetssockertillverkningen,
beslöt den, som herrarne minnas, att en sådan accis skulle från och
med 1873 inträda; börjande med $\frac{1}{5}$ af råsockertullen, skulle den hvar
tredje år stiga, till dess den nått $\frac{4}{5}$ af denna tull. Första steget togs
och andra steget togs. Men när vi år 1879 skulle taga det tredje
steget, stannade vi. I stället för att komma till $\frac{4}{5}$ af råsockertullen,
beslöt man att tills vidare, under de närmaste tre åren, stanna vid $\frac{3}{5}$.
När de åren voro förbi, beslöt man att stanna der fortfarande. Och
så har man stått stilla på samma punkt. I stället för att betala $\frac{4}{5}$
af tullen och blott ega skydd med $\frac{1}{5}$, har således denna tillverkning
endast betalat $\frac{3}{5}$ af tullen och haft $\frac{3}{5}$ i skydd.

Men icke nog dermed. Sockeraccisen lades på hvitbetan, beräk-
nades efter centner af råmaterial, och vid beräkningen af dess socker-
afkastning behölls den gamla procenten, som en gång kalkylerats af
en komité, hvilken nedsatts af Napoleon III på en tid, då ännu hvitbets-
sockertillverkningen låg i sin linda. Man beräknade då, att en cen-
ter hvitbetor gaf $6 \frac{1}{4}$ skålpund socker — att sockret således utgjorde
 $6 \frac{1}{4}$ procent af hvitbetans bruttovigt. Det dröjde åtskilliga år, äfven
ett godt stycke in på den svenska hvitbetsodlingens tid, under hvilka
detta sockerutbyte, detta "rendement" höll sig temligen oförändradt;
och jag minnes mycket väl den tid, då 7 procent ansågs vara ett
vackert resultat och ådagalägga en omsorgsfull bearbetning både på
åkern och i fabriken. En ännu omsorgsfullare odling af hvitbetan och
bättre metoder i fråga om sockrets utdragning ur detta råämne hafva
emellertid under senare åren bragt tillverkningen i en annan ställning.
Man anser nu, att en hvitbetsskörd varit till kvaliteten ganska klen
de år, då man icke får bortemot 10 procent socker af hvitbetan. De
bästa hvitbetsåren gå ännu en procent högre. Följden har således
blifvit den, att accisen ytterligare fallit i proportion till sockertullen,
så att i stället för $\frac{4}{5}$ — det vill säga ett godt stycke mer än $\frac{3}{4}$ af
råsockertullen — betalas nu något under $\frac{1}{4}$. Hvad vill nu detta säga?
Om vi tänka oss, att råsockret går utanför tullgränsen — priset va-
rierar, så att jag tager en siffra "på höft" — till $26 \frac{1}{2}$ öre, så utgör
tullen $23 \frac{1}{2}$ öre — priset på råsockret i vårt land således 50 öre. Af
detta pris å det importerade sockret är tullen således afgiften till sta-
ten, alltså nära nog hälften. Af det inhemska sockrets pris, som

naturligtvis likaledes är 50 öre, är afgiften till staten icke en åttonde-del. Staten afstår 17 öre af sin tullinkomst för hvarje kilogram socker, som frambringas inom landet. Vidare är klart, att om man toge bort hela sockertullen, till förmån för landets sockerkonsumtion, så skulle råsockerpriset sjunka till det pris, som det hade utanför tullgränsen, 26 $\frac{1}{2}$ öre; och det är tvärsäkert, att till detta pris icke ett enda kilogram råsocker skulle kunna i vårt land produceras. Näringen vore död. Alltså betalar staten — då den har åsatt denna tull och afstår $\frac{3}{4}$ deraf till uppmuntran af sockerindustrien — en premie å råsockertillverkningen, motsvarande omkring 17 öre. Detta är en mycket betydlig premiering af en näring.

Man kan nu invända: Gör detta så mycket? Det är bevisadt, att jordbruket gör en betydande vinst icke blott direkt genom den afkastning, som hvitbetan lemnar, utan äfven derigenom, att betan bestrider kostnaderna för en mycket omsorgsfullare kultur, för djupare plöjning, för noggrannare reusning, för fullständigare gödning. Denna omsorgsfullare skötsel kommer icke blott hvitbetskörden till del, utan stannar kvar som en blifvande behållning. Att ett land har hvitbetsodling, främjar således i hög grad öfriga grenar af detta lands jordbruk. Är det då skäl — säger man — att öka en beskattning, som skulle motverka utbredandet af denna för jordens kultivering mycket viktiga odlingsort? Nej, visst icke, förutsatt att det vore möjligt att på detta sätt göra hela landets jordbruk nytta. Det är klart, att när svenska staten uppgifver million efter million af sin sockertull, allt efter som hvitbetssockerfabriker uppstå, och afstår dessa millioner åt jordbruket, måste staten för denna minskning i statsinkomsterna söka ersättning genom andra skatter, och dessa drabba då *hela* landet. Följaktligen får hela landet kontribuera för att ersätta den statsinkomst, som anvisas af staten till premiering af en särskild näring; och det kan nu anses konstateradt, att denna odling näppeligen kan ega rum utom i de sydligaste delarne af vårt land, ja äfven der endast utefter sträckor, som icke ligga för långt från hafvet. Jag säger icke härmed att Skånes jord är betydligt bättre än Öster- eller Vestergötlands, och att häri ligger dess monopol på hvitbetsodling. Jag har tvärt om säker kändedom, att både Öster- och Vestergötland delvis innehålla stora sträckor, der jorden är fullt ut lika rik som någonsin Skånes. Men betodlingens möjlighet beror icke blott, icke ens hufvudsakligast, på jordmånen, utan på *klimatiska* förhållanden, såsom huru långt fram på hösten betan kan växa. Ty det är just de senaste veckorna af betans kvarvarande i jorden, som äro viktiga för dess sockersättning. Äfven en ganska storruxen beta, som tages tre veckor tidigare, är till sockervärdet ringa; den behöfver vid denna tid icke vara mycket olika i fråga om kvantitet, men är det deremot högst betydligt i fråga om kvalitet. Några varma solrika veckor på hösten äro de som bestämma, om året blir ett sockerhaltigt hvitbetsår. Detta kunna vi icke förändra. Klimatet är i Skåne för betodling så gynnsamt, att — med undantag af vissa delar af Tyskland — icke ens sistnämnda land på det hela taget, ehuru sydligare beläget, frambringar betor med större sockerhalt än en omsorgsfullt skött jord i Skåne. Vi gifva således — det är en

*Angående
höjning i hvit-
betssockertull-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

hufvudinvändning — en af statsmedel utgående premiering åt jordbruket inom en provins, som redan Vår Herre sjelf premierat, åt det skånska jordbruket.

Men på samma gång vi gifva en del af denna premiering åt det skånska jordbruket, gifva vi en annan del åt sockerbruksindustrien. Jag vill visst icke denna till lifs, tvärt om jag är angelägen bibehålla denna industri, ty jag vet att den gör stor tjänst. Skulle man således kunna öfvertyga mig derom, att denna näring verkligen behöfver hela det skydd, som den för närvarande åtnjuter, för att kunna blomstra, så skulle jag vara ytterst tveksam att med ett enda öre öka dess skatt. Man finge då finna sig i att göra denna uppoffring för en landsdel och hoppas att på annat sätt kunna uppmuntra näringarna i andra landsdelar. Men det är min innerliga öfvertygelse, att den icke behöfver ett så högt skydd, ja, att den har mera skydd än den har godt utaf. Sedan man först på olika ställen gjort försök att åstadkomma hvitbetsodling, hvilka dock misslyckades och då vållade missmod, har man nu på senare tiden med stor ifver gripit verket an i Skåne, så att, i stället för de ursprungliga två fabriker, numera 6 stycken der äro i verksamhet, och 3 eller 4 äro under anläggning; nästan på hvarje punkt talas om nya sockerbruk — detta tydligen endast därför, att man ansett denna industri ytterst vinstgifvande, ja man har på grund af de sista årens erfarenhet hållit före, att ingen annan näring lemnar så stor afkastning som produktionen af hvitbetssocker. Det är aldrig nyttigt, att en näring i ett land arbetar under så exceptionellt gynsamma förhållanden. Följden blir å ena sidan, att den drager kapital och arbetskrafter från andra näringar, å andra sidan, att den arbetar sig sjelf upp till öfverproduktion och ruin. Det skall, efter min förmening, icke dröja länge, förr än vi i vårt land få känning af sockerkriser liknande dem, som förekommit i Frankrike, Tyskland och Österrike och som hållit på att åstadkomma och delvis verkligen åstadkommit en fullständig ödeläggning.

Det är således dels ur skatterättsvisans synpunkt, dels ur synpunkten af ifrågavarande närings eget intresse, som jag anser en skatteförhöjning, en förhöjning af den accis som är pålagd, böra ega rum. Jag tror, att det gäller för näringar så väl som individer, hvad som säges i det gamla ordspråket: "måttliga korfvar äro bäst"; och denna korven har otvifvelaktigt råkat bli ett stycke för lång. Jag vill därför rösta för, att vi skära af den en bit. Utskottet har icke velat vara med härom. Det har fullkomligt delat den uppfattning jag här uttalat beträffande det befogade i att öka skatten; men anser, att man bör skrifva till Kongl. Maj:t och begära en utredning. Men hvad beträffar den skatteförhöjning, som af herr Anderson föreslagits, så behöfves därför icke någon utredning; den skatteförhöjningen tål industrien. Vill man sedermera hafva en utredning för att pröfva, om den ytterligare kan bära mera, eller om skatten möjligtvis kan placeras på annat sätt, så gerna för mig. Men rättfärdigt är det, väl befogadt från det öfriga landets synpunkt är det att yrka, och för sjelfva industrien är det icke alls farligt att medgifva den nu föreslagna skatten, som i så fall redan från september i år skulle inträda.

Jag är sjelf skåning och dessutom sjelf aktieegare i sockerfabriker; detta oaktadt vill jag erkänna skatteförhöjningens berättigande och kan med någon sakkännedom vitsorda, att dessa fabriker arbeta under mycket gynsamma omständigheter, hvarför de äfven kunna tåla den föreslagna skatten. Men hvad jag deremot skulle anse vara ytterst farligt, icke för de gamla, ty de kunna nog stå sig, utan för de yngre, det är, om man ammar upp dem under detta ovanligt rika skydd och sedan plötsligen efter granskning af ställningen på en gång kastar på dem en mycket stark skatteförhöjning. Följden af det förslag, som utskottet biträdt, nemligen att nu aflåta en skrivelse till Kongl. Maj:t i ämnet och deri säga: tag reda på dessa förhållanden, så att vi sedan få på en gång lägga på dem hvad de skola bära, kunde lätt blifva den, att skatteförhöjningen på en gång blefve så stark, att den för de yngsta fabrikerne, de som nu äro under anläggning, blefve allt för svår. Jag tror, att det är bättre att nu taga ett litet steg, icke just obetydligt, men i alla fall ett steg som de kunna tåla vid, och på detta sätt lägga för deras utveckling en normalare bas, än de nu hafva.

*Angående
Förhöjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

Utskottet har i fråga om herr Alb. Andersons motion hemställt om afslag å densamma. Jag skall deremot hemställa om bifall till första punkten af herr Alb. Andersons förslag, den nemligen hvori han föreslår: "att tillverkningsafgiften för hvitbetssocker från och med den 1 nästkommande september höjes till hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i verldshandeln antagna holländska standard".

Efter att hafva erinrat, att endast punkten 1 af utskottets utlåtande, hvilken punkt afsåg herr J. Andersons motion, ännu vore föredragen och nu föreläge till afgörande, lemnade herr talmaunen ordet till

Herr Persson i Vadensjö, hvilken anförde: Då nu endast första punkten är föredragen, skall jag afstå från ordet till dess vi komma till andra punkten.

Vidare yttrade:

Herr Herslow: Jag observerade icke, att nu endast herr J. Andersons motion var föredragen. I afseende å denna har jag icke annat att yrka än bifall till utskottets hemställan, att densamma icke måtte vinna Riksdagens bifall. Men jag begagnar nu tillfället att hemställa, huruvida icke herr talmannen, när vi komma till andra punkten i betänkandet, hvilken i sig innefattar både första och andra punkterna af herr Albert Andersons motion, ville föreslå, att densamma uppdelades så, att proposition först framställes på bifall eller afslag till första punkten i denna motion och derefter på bifall eller afslag till den andra, hvilken innehåller det skrivelseförslag, som utskottet biträdt.

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
avgiften m. m.
(Forts.)

Herr Ola Bosson Olsson: Jag hemställer deremot, att kammaren behagade tillåta, att diskussionen må få röra sig om båda punkterna. Jag tror detta är så mycket mera nödvändigt, som den förste talaren redan kommit in på båda, och det dessutom är svårt att i diskussionen hålla sig till blott den ena.

Herr Bengtsson i Gullåkra: Jag skulle kunna afstå från att vidare yttra mig, ty jag ämnade föreslå just detsamma som herr Ola Bosson Olsson, nemligen att, då vi diskutera herr Albert Andersons förslag, vi måtte få behandla *båda punkterna* samtidigt. Ty det kan ju hända, att en ledamot kan vilja yrka bifall till 1 punkten i herr Albert Andersons motion och afslag å skrivelseförslaget, samt en annan motsatsen. Jag skall därför anhålla, att kammaren lemnade sitt bifall dertill, att diskussionen finge röra sig om båda punkterna på en gång.

Herr Herslow: Ja, skall detta vara behöfligt? Den första punkten innehåller ju blott herr J. Andersons motion om nedsättning i tillverkningsavgiften. Till denna har ingen yrkat bifall, och jag tror icke heller att någon vill göra det. Få vi denna motion afgjord, så komma vi sedan in på herr Albert Anderssons motion och få då tala om de båda punkterna, som finnas uti *den* motionen. — Då genom mitt förbiseende diskussionen kom in på en afväg, tillåter jag mig, för att få misstaget rättadt, att hemställa, att vi först afgöra den första punkten, innehållande herr J. Andersons i Tenhult motion.

Herr Ola Bosson Olsson: Jag skall be att få återtaga mitt förra yrkande, då afgörandet af herr J. Andersons motion icke lärer gifva anledning till någon diskussion. Sedan kammaren sålunda beslutat rörande denna motion, äro vi inne på den rätta stråten.

Herr Bengtsson i Gullåkra: Det har naturligtvis aldrig varit min mening annat, än att vi först skulle afgöra första punkten, hvilken berör herr J. Andersons i Tenhult motion. Men då herr talmannen föredrog denna punkten, var det ordföranden i bevillningsutskottet, som indrog den andra punkten i diskussionen, och till följd deraf ansåg jag, att vi borde få diskutera båda punkterna samtidigt. Emellertid torde det nu vara bäst, att vi först afgöra den punkten, som handlar om herr J. Andersons motion, och derefter öfvergå till den andra punkten, som rör herr Albert Anderssons motion.

Sedan öfverläggningen angående utskottets under punkten 1 af dess betänkande gjorda hemställan härmed förklarats afslutad och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, biföll kammaren utskottets nämnda hemställan.

Efter föredragning vidare af *punkten 2* anförde

Herr Persson i Vadensjö: Gent mot det yrkande, som af ord-

föranden i bevillningsutskottet gjordes, skall jag taga mig friheten yrka bifall till utskottets utlåtande. Här har en reservant försökt göra en utredning öfver och visa den stora förlust, som staten skulle hafva lidit under de senare åren på hvitbetsodlingen. Ja, mine herrar, det är lätt att uppställa siffror, men det är icke lika lätt att få dessa siffror att hålla streck. För min del anser jag, att man åtminstone måste frånräkna den bevillning, som de ifrågavarande fabrikerne äro åsatta, äfvensom den som der anstälde tjenstemän och öfriga löntagare erlägga. Om man härtill lägger de tusen arbetare, som der hafva sin föda, hvilken de förut fingo söka i Danmark och Tyskland, hvarifrån de sedan komma tillbaka med bruten helsa, och i synnerhet om man tager i betraktande den dryga konsumtionsskatt, de äro utsatta för, kan man icke neka till, att denna förlust minskas med ett ganska betydligt belopp.

Hvad angår sjelfva saken, kan jag icke se, att det vore så nödigt att just nu höja tillverkningsafgiften med $\frac{1}{10}$, då man samtidigt går in till Kongl. Maj:t med eu skrivelse, att han beträffande denna fråga ville göra en utredning samt för Riksdagen framlägga det förslag, som kan anses vara rimligt för en sådan beskattning. Det är den stora utdelning, som aktieeagarne i dessa bolag haft under de senare åren, som gjort, att man trots att hvitbetsodlaren på denna affär skördat så stor vinst. Men så är alldeles icke förhållandet. Det är icke hvitbetsodlaren, utan aktieeagarne och kapitalisterna, som haft vinst. Men om en aktieegare ett eller annat år haft stor utdelning, så har det äfven funnits tider för icke långt tillbaka, då aktieeagarne inom samma industri förlorat hela sitt aktiekapital. Vi hafva många andra bolag, som också lemnat hög utdelning. Det är icke många år, sedan man hörde: det och det bolaget lemnar 30 procent utdelning. Nu hafva vi en annan tid. Jag tror icke heller, att dessa hvitbetssockerfabriker under de närmast åren komma att lemna den utdelning, de förut kunnat gifva. Det har icke varit förhållandet, såsom man yttrat, att betodlaren haft så ofantligt stor vinst, utan han har tvärtom den senare tiden fått draga sig tillbaka, så att fabrikerne fått öka på något med sitt pris. Nu deremot få sockerfabrikerne göra detta samt äfven betala frakten tillbaka för den pressmassa, som betodlarne förbehållit sig att erhålla tillbaka såsom foder.

När man betraktar allt detta, ser man, att det icke är betodlarne, som skörda så ofantligt stor vinst, som man påstått, utan det är aktieeagarne. Och jag tror således icke, att man bör på rak arm försöka att ernå en sådan beskattning, som af en reservant i utskottet, herr Johan Johansson i Noraskog, föreslagits.

Vidare, då man talar om det höga skydd, som betodlingen skulle ha, så kan jag för min del icke finna, att det är så ofantligt stort. Då man betänker, att 100 kilogram sockerbetor vid fabriken gälla 2 kronor 10 öre, och man dertill lägger de kostnader, som fabriken har ute vid stationerna, äfvensom fraktkostnaderna, så kommer man upp till eu summa af omkring 2 kronor 25 öre. Huru stort skydd har då betodlaren på dessa 2 kronor 25 öre? Jo ett skydd af 14 öre. Men, mine herrar, huru ställer sig då detta skydd i jemförelse med

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*
(Forts.)

det skydd af ända till 2 kronor 50 öre på 100 kilogram råg, som många af kammarens ledamöter varit med om att åsätta. Om rågen kostar 12 kronor per 100 kilogram, så ser man, att man der har mycket mer än dubbelt så stort skydd som för betorna. Jemför man allt detta, synes det mig vara det bästa att hos Kongl. Maj:t begära en utredning, om hvilken accis, som för hvitbetsodlingen kan vara lämplig att åsätta. Och jag kan därför icke annat än yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Bengtsson i Gullåkra: Herr talman! Oaktadt det naturligtvis icke kan falla mig in att bestrida, att icke sockerfabrikationen i Skåne skulle kunna tåla vid en något högre beskattning, än hvad den för närvarande är ålagd, tror jag dock, att man vid bestämmandet af denna förhöjning bör gå mycket varsamt till väga. Skall man vidtaga någon förhöjning i skatten, synes mig det förslag, som framstälts af motionären i Första Kammaren, nemligen att öka den med $\frac{1}{10}$, vara det högsta som i detta fall bör komma i fråga, för så vidt man vill, att dessa sockerfabriker fortfarande skola kunna existera. Men jag ber på samma gång få betona, att om man ålägger dessa fabriker en högre accis på betorna, tror jag att det blir nödvändigt att bestämma denna beskattning för en viss tidrymd, t. ex. 5 eller 10 år, så att fabrikerne under denna tid kunna arbeta i trygghet utan att utsättas för risken af de olika beslut, som till äfventyrs kunna göra sig gällande inom Riksdagen, med nya förhöjningar ett eller annat år.

Man säger, att sockerfabrikerne hafva haft så stor vinst under de senare åren. Ja väl, jag vill medgifva detta. Men hvem garanterar för, att dessa fabriker framdeles skola komma att arbeta under lika gynsamma och goda konjunkturer som hittills. Ett omslag deri kan mycket fort inträda; sockerprisen kunna falla, sockerhalten i betorna kan minska. Den ärade ordföranden i bevillningsutskottet sade nyss, när han hade ordet, att det beror på några få solklara veckor på slutet af hösten, huruvida betorna skola få sin höga sockerhalt eller icke. Ja, mine herrar, detta är fullkomligt sant; det är verkligen så, att får man icke en gynsam väderlek på hösten, blir det icke mycket bevändt med sockerhalten i betorna. Han nämnde äfven, att det vore orättvist, att denna fabrikation icke skulle vara beskattad för mer än $6\frac{1}{4}$ procent, då man vid fabrikerne kunde få ända till 10 procent sockerutbyte af betorna. Men tror då den ärade talaren, att sockerfabrikationen i närvarande stund skulle kunna bära sig, om man icke fick mera sockerutbyte än den af Riksdagen bestämda $6\frac{1}{4}$ procenten? Nej, jag vågar påstå, att i sådant fall skulle icke fabrikerne under nuvarande förhållanden kunna existera. Jag ber att få betona, att hvarje procent i betornas sockerhalt gör en sådan skillnad i förtjensten för fabriken, att jag vågar tro, det den ärade talaren icke är riktigt på det klara dermed. Hvarje procent i betornas sockerhalt representerar nemligen ett värde vid en fabrik -- jag skall taga den, som ligger mig närmast, nemligen Staffanstorp med den kampanj den för närvarande har -- af icke mindre än 160,000 kronor. Detta är ju en ganska stor summa. Om jag nu tager i betraktande, hvad den

ärade ordföranden i bevillningsutskottet nyss påpekade, att sockerhalten i väsentlig mån beror på väderleken under hösten, huru skulle det då gå, om till följd af ogynnsamt väder sockerhalten sjunker med 2 à 3 procent? Då blir det sannerligen föga bevändt med vinsten, utan då gäller det i stället, om man haft tillfälle att under de gynsamma åren samla någon reservfond, som man kan stödja sig på. Jag känner dessutom speciellt förhållandena vid en fabrik i Skåne, der de i år under en lång tid af kampanjen icke haft mer än 6,6 procent i sockerutbyte, således obetydligt öfver den procent som Riksdagen ålagt skatt.

För öfrigt är det så många omständigheter, som inverka på sockerfabrikationen, att man icke gerna kan beskatta den allt för högt. Fabrikerna äro utsatta för så stora risker, att hvad de förtjena det ena året, kunna de mycket väl förlora det andra och mera till. Om vi tänka oss t. ex., att vid början af en kampanj en eldsolycka skulle uppstå i fabriken, så blir det en alldeles oerhördt stor förlust på hela det betparti, som fabriken då inköpt, och detta uppgår vid de flesta fabriker till ett värde af mellan 8 och 900,000 kronor. Man invänder kanske, att skulle en sådan olycka inträffa, så behöfver icke fabriken inköpa betorna, då de icke kunna afverkas. Men detta är icke fallet. Den första åtgärd, man nödgas vidtaga vid anläggningen af ett nytt sockerbruk, är, att jordbrukarne genom kontrakt måste förbinda sig att under ett visst antal år på en viss areal af sin jord odla sockerbetor, och denna areal uppgår vanligen vid hvarje fabrik till 2,000 tunnland. — Fabriken å sin sida måste likaledes genom kontrakt förbinda sig att under samma tid inköpa hvarje beta, som växer på dessa tunnland. Således kan fabriken icke undandraga sig att köpa dessa betor, om de än icke kunna afverkas. Skulle således en dylik olycka uppstå, som hindrar fabriken att komma i gång på behörig tid, så inverkar detta ganska mycket på den förtjenst, fabriken kan få. Ty sockerhalten i betorna minskas med hvarje dag, som de ligga upptagna ur åkern. Jag har sjelf varit revisor vid en fabrik och som sådan granskat dess räkenskaper och funnit, att under sista tiden af kampanjen var sockerhalten i betorna försvunnen i ganska betydlig grad. I följd af Staffanstorp fick man under senare delen af kampanjen icke mindre än 200 säckar socker mindre i veckan än i början af kampanjen. Denna minskning representerar efter de pris, som då voro gällande, ett värde af cirka 9,000 kronor. Äfven om således fabriken å nyo kan komma i gång, så blir dock förtjensten betydligt mindre, om kampanjen drager ut på tiden. Det är icke många år sedan, som man vid Arlöfs fabrik icke kunde fortsätta med fabrikationen, ty kampanjen drog för långt ut på tiden, hvadan man nödgades köra betorna till koladugården; ty sockerhalten i dem var nära på försvunnen, så att sockerutbytet icke ens kunde betala driftkostnaderna.

För öfrigt förefaller det mig ganska besynnerligt, att man så mycket äflas med att belägga denna industri med så hög skatt — denna industri, som i och för sig sjelf är så nyttig och gagnelig icke allenast för jordbrukarne utan äfven för arbetarne, ja, jag vågar till och med påstå äfven för svenska staten i dess helhet. För jordbrukarne, därför

*Angående
höjning i hvit-
betssocker till-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

att den höjer i så väsentlig grad det svenska jordbruket; och för arbetarne, därför att det skapar arbetsförtjenst åt flera tusen arbetare, som så väl behöfva denna förtjenst; och slutligen måste det för staten och det allmänna vara en direkt fördel, att vi sjelfva kunna producera den vara, för hvilken vi förr kastat ut så många millioner till utländningen.

Jag vill visserligen icke bestrida, att den accis, som är lagd på sockerfabrikationen, kan i viss mån vara berättigad. Men jag ber dock att för egen del få betona, att jag aldrig kunnat fullt förlika mig med densamma. Ty hvarför skall betan, som forslas till sockerfabriken, beläggas med accis, då icke korntunnan, som köres till mälteriet, är belagd med någon accis. Jag kan icke förstå skilnaden dem emellan. Ölet drager ju tull lika väl som sockret; och jag kan icke förstå, att ölfabrikationen kan vara mera välsignelsebringande än sockerfabrikationen.

Herr talmän! Jag skall icke för tillfället göra något yrkande. Men jag skall vördsamt hos kammaren anhålla, att den vid fattande af sitt beslut gör detta med stor försigtighet, så att det icke tillika blir en dödsdom öfver samtliga sockerfabriker, ty det skulle mycket lätt kunna hända.

Jag ber ännu en gång få tillägga, att jag tror sockerfabrikationen möjligen skulle kunna draga en *något* högre accis än nu. Men jag skulle hellre vilja antaga den första punkten af motionen, såsom reservanternas yrkat, och afslå den senare punkten om skrifvelseförslaget. Men jag skall som sagdt för tillfället icke göra något yrkande.

Herr Lasse Jönsson: Jag vill förutskicka den anmärkningen, att den ort jag representerar icke alls har några sockerbruk ej heller har stora förhoppningar att få några, så att jag kan icke mistänkas tala i egen sak. Men jag känner ändå till dessa förhållanden och de fördelar denna industri skapar på de ställen der den kommit i gång. Från hvilka synpunkter man än ser saken, medför den en stor fördel för landet i dess helhet. Man bör icke bedöma frågan ensamt ur statsekonomisk synpunkt, såsom ordföranden i bevillningsutskottet har gjort. Han har rent af hållit sig till den förlust, som staten lider genom skilnaden mellan accisen och tullen på råsocker, om detta skulle införas i landet. Men denna beräkning håller icke streck. Ty staten har många andra inkomster på denna fabrikation, hvilka icke visa sig i de siffror, som ordföranden i bevillningsutskottet uppräknade. Den skara personer, som sysselsätter sig med denna rörelse, så väl grof-arbetare som ingenjörer och andra, de skatta ju till staten för hvad de konsumera, såsom kaffe, socker, spirituosa m. m. Detta är ju också en inkomst, som staten har af denna rörelse. Hade dessa menniskor icke fått arbete vid dessa fabriker, så hade de måst sysselsätta sig med något annat, och detta hade troligen blifvit utom landets gränser. Ifrån denna synpunkt har verkliga Riksdagen förr betraktat frågan; ty då väcktes till och med motioner om premiering af denna näring. Men då fabriken sedermera kommo i gång, uppstod en motsatt rörelse inom Riksdagen, hufvudsakligen från göteborgshället.

Man resonnerade som så, att staten lede en förlust, ty skilnaden mellan accisen och tullen är landets förlust, men man har icke velat erkänna det som en vinst att hafva hela denna summa kvar i landet. Den summan, som annars skulle gå åt för saker, köpta från utlandet, kommer nu att sprida sig i landet och kommer dess inbyggare till godo. Denna uppfattning hade Riksdagen år 1879, då man stannade vid den tull, som man förut hade beslutit höja hvart tredje år. Man beslöt då att tre år qvarstå vid den dåvarande tullsatsen. När de tre åren voro förgångna och 1882 års riksdag kom, så var det fråga, om detta förhållande skulle få fortfara, och det blef då en ganska allvarsam öfverläggning. Bevillningsutskottet föreslog då precis det samma, som dess ordförande nu gjorde, nemligen att accisen måtte höjas så mycket, att den utgjorde hälften af tullen i stället för $\frac{2}{5}$ af densamma. Detta förslag bifölls i Första Kammaren, men här blef en märkvärdig öfverläggning. Hvad som efter min tanke gjorde slag i saken, var ett anförande af en talare på norrlandsbänken, hvilken sjelf ej kunde misstänkas hafva något intresse af frågans utgång, men som varit i Tyskland och der sysselsatt sig med betodling och sockerfabrikation. Han visade, hvilken oerhörd nationalvinst denna näring medförde, och det var just det beviset, som tog en stor del af kammarens ledamöter, som förut varit tveksamma och misstänkt, att det endast varit skånska intressen, som i detta fall gjort sig gällande.

På tal om skånska intressen, så torde talet om sådana få anses alldeles obefogadt. Det har nemligen påvisats, att betornas sockerhalt på flera ställen i riket är större än i Skåne. En kemist, som utskickats af landtbruksakademien, har funnit, att vid Nygård på Gotland betorna innehöllo den största sockerhalten — om jag mins rätt 16 procent — och att äfven på många ställen kring Stockholm sockerhalten var större än någonstades i Skåne. Nu har visserligen ordföranden i bevillningsutskottet sagt, att klimatet skulle lägga hinder i vägen för betorna att få tillräcklig sockerhalt på andra ställen, men det torde vara svårt att bevisa detta, ty landtbruksakademien har en motsatt åsigt, som äfven bekräftas af de företagna analyserna. Jag har äfven sett, att man i dessa dagar försökt att i trakten af Vadstena anlägga ett sockerbruk. Och det är ju möjligt, att det kommer att gå bra nu, ehuru det förut gått dåligt med dessa fabriker i Östergötland. Det gick ju till en början dåligt äfven i Skåne. En person, som reviderat räkenskaperna vid Arlöf vid denna tid, påstod, att om icke bränvinsbränning varit förenad med sockerproduktionen, denna skulle hafva gått med stor förlust. Jag vill alltså påstå, att det är orätt att lär tala om skånska intressen, ty det kan hända, att det blir en näring, som sträcker sig vida öfver Skånes gränser.

Hvad beträffar det förslag, som föreligger, så kan jag icke neka till, att jag tror, att det vore lugnare att fatta beslut strax, än att afsända en skrivelse. Ty vi böra komma i håg, att millioner äro nedlagda i denna rörelse, men ock stora summor väntas vid den minsta fara för framtiden komma egarne till dessa att draga sig tillbaka.

Man bör därför gå varsamt till väga och, såsom talaren på skånebänken föreslagit, höja accisen med $\frac{1}{10}$, så att den utgår med halftva

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
avgiften m. m.
(Forts.)

sockertullens belopp, men icke aflåta någon skrifvelse. Kan man lita på, att Riksdagen kommer att stå vid detta beslut åtminstone en 10 år, skulle näringen få en trygghet, som vore väl behöflig för dessa nya anläggningar, som erfordra så ofantliga kapital. Ingen dylik fabrik kan anläggas under millioner, och då man placerar sådana kapital, vill man hafva trygghet. Jag tror, att man går säkrast och bäst till väga, om man höjer accisen med $\frac{1}{10}$, så att den uppgår till $\frac{1}{3}$ af sockertullen, men deremot icke aflåter någon skrifvelse, och yrkar bifall till detta mitt förslag.

Herr Herslow: Sedan nu den punkt blifvit föredragen, som berör de båda af herr Albert Anderson gjorda framställningarne, så skall jag endast be att få återropa, hvad jag nyss, något för tidigt, framlade för kammaren, och skall icke ingå i någon pröfning, huruvida den siste talarens nationalekonomiska betraktelser eller mina äro de bäst grundade. Jag gör det så mycket hellre, som han kom till samma yrkande som jag.

Hvarken han eller någon af de föregående talarne på skånebänken torde kunna påstå, att jag icke högt skattar hvitbetsodlingen och sockerindustrien. Den har i högsta grad utvecklat jordbruket, och obestriddigt är äfven, att den lemna sysselsättning åt en hel mängd menniskor och just åt den sortens arbetare, fruntimmer och barn, som eljest skulle hafva mycket svårt att få mera stadigvarande arbete. Vore jag icke öfvertygad om att industrien kunde tåla en sådan förhöjning, och att det vore bra för den att få en sådan förhöjning, så skulle jag icke yrka på den.

Jag kan vitsorda sanningen af deras påstående, att under många år i början dessa fabriker gått mycket illa; aktierna ansågos icke värda hälften af hvad man betalt för dem. Jag ber vidare att få förklara, att man äfven haft fullt rätt, då man framställt denna fabriksrörelse såsom mycket riskabel. Den är nemligen först och främst utsatt för årsväxtens kastningar; den betskörd, som fabriken köper det ena året, kan vara långt ifrån så värdefull som året förut. Vidare, om någonting händer, som fördröjer eller för någon tid stoppar fabriksrörelsen, så har man liggande dessa massor af betor, som hvarje dag blifva sämre och slutligen icke utkristallisera något socker alls, utan lemna ett långt mindre värdefullt ämne, nemligen sirup. Detta är icke någon erfarenhet, som ligger långt tillbaka i tiden. Under det sista året var det åtminstone en fabrik, som de sista månaderna hade förlust i stället för vinst, och denna var så stor, att den till mycket stor del torde uppväga den avance, som fabriken haft de öfriga månaderna.

Vore jag icke öfvertygad, att mitt förslag vore både i industriens och Skånes intresse, så skulle jag icke hafva framställt mitt yrkande, men hvarför jag icke vill nöja mig med endast en skrifvelse, är att en skrifvelse komme att någon tid uppskjuta sakens afgörande. Mången betodlare eller fabriksidkare tycker, att det vore fördelaktigt att dröja med en sak, som ju alltid i och för sig är obehaglig, nemligen att få ökad skatt. Jag anser deremot att för hvarje år, som går, faran blir större för industrien sjelf, först och främst den faran, som ligger i

öfverproduktion och derigenom framkallade kriser, som i Belgien, Tyskland och Österrike bredt ut sig och ödelagt en stor del af de yngre kapitalsvagare fabrikerna, och vidare faran för en plötslig och häftig skatteökning. Ty om vi också icke få öfverproduktion i de allra närmaste åren, så kommer deremot snart den tid, antagligen redan med nästa år, då vi skola producera ofantligt mycket mera socker än nu, och då således denna produktion kommer att borttaga en mycket stor del af den ännu inflytande sockertullen. Då kommer ett rop från hela landet och man griper då in med så häftigt tag, en så stark beskattningsåtgärd vidtages, att kanske de sista anläggningarne, som ännu icke hunnit arbeta upp jorden omkring sig, stå på hufvudet.

Herr talman! Flere af föregående talare hafva yrkat bifall till herr Albert Andersons motion i första punkten, nemligen att man skulle öka accisen med en tiondedel, så att den uppgår till halfva sockertullen. Det är samma yrkande, som jag gjort. Huruvida herrarne besluta någon skrifvelse till Kongl. Maj:t skall vara mig temligen likgiltigt. Principielt är jag icke någon vän af dessa eviga skrifvelseförslag till Kongl. Maj:t.

Herrar *Wijkander* och *Romberg* förenade sig häruti.

Herr Collander yttrade: Jag har låtit anteckna mig som reservant i samma rigtning som herr Herslow m. fl. Jag är öfvertygad om, att det för ifrågavarande näring skulle vara en förmån, om redan nu en ökning å beskattningen vidtoges, på det att kapitalen, som tyckas vilja hastigt inströmma till denna näring, icke skola gå förloerade, om sedermera accisen komme att höjas. Det finnes fullkomlig anledning till denna beskattning, om man nemligen besinnar, att tullen på socker är en finanstull och icke blifvit åsatt i syfte att skydda denna näring. Då kunde denna finanstull vara alldeles för hög som skyddstull, hvilket det otvifvelaktigt är, om man icke tänkte sig, att det fans accis. Om man premierar en näring för högt, så lockar man der in kapital af företagsamma affärsmän. Man har framför allt sett exempel derpå i Tyskland, att på grund af den premiering, som der skett, denna näring der uuderstundom varit i stort trångnål på grund af öfverproduktion. Det bör man akta sig för, och därför, då här icke äro uttalade synnerligen stora betänkligheter mot att göra denna lilla höjning, så tyckte jag att man kunde ena sig derom. Detta är så mycket mera berättigadt, som det, då den nuvarande accisen åsattes, antogs, att den verkligen skulle drabba hårdare, än den genom den förbättrade kulturen och äfven genom förbättrade metoder kommit att drabba, ty härigenom har denna afgift sjunkit mycket mer än som varit afsedt.

Min önskan är således att man måtte bifalla herr Albert Andersons motion i dess första del. Hvad den andra angår, så afser den icke annat än att erhålla en utredning både om sjelfva skattebeloppet och om det finnes något bättre eller lämpligare sätt att uppgöra denna beskattning. Skatten är nu lagd på hvitbetorna, men borde naturligtvis vara lagd på produktionen, om man kunde erhålla någon lämplig metod därför, så att kontrollen icke blefve för besvärlig. Det vore

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

af vigt att få sådan ändring ur den synpunkten, att i olika delar af landet hvitbetorna gifva olika utbyte af råsocker. I Skåne gifva hvitbetorna mer råsocker än i andra delar af landet. Läggas nu skatten å hvitbetorna, blefve det ogynnsammare för fabrikena, som icke ligga i Skåne — man talade t. ex. här om Vadstena och Gotland. Om således Riksdagen afläta en skrivelse till Kongl. Maj:t, äro ordalagen i utskottets förslag sådana, att de afse äfven utredning om ett annat beskattningssätt än det hittills vedertagna efter betornas vigt. Men om kammaren nu icke kan ena sig om en sådan skrivelse, håller jag icke hårdt på den andra punkten, ehuru jag tror att skrivelsen kunde vara ganska nyttig.

Hvad jag vill är att yrka bifall till motionärens förslag i dess första punkt, nemligen en höjning af accisen med $\frac{1}{10}$ af råsockertullen.

Med herr Collander instämde herr *Beckman*.

Herr O. B. Olsson. Jag vill icke vara med om att försvåra den industri, som tillkommit genom sockerfabrikationeu i Skåne, och den beskattning, som nu är föreslagen, finner jag allt för godtyckligt tilltagen; om den är för liten eller för stor mägtar jag icke att bedöma. Men bäst vore att enligt utskottets förslag lemna detta derhän och låta regeringen framkomma med ett förslag i detta hänseende, helst som tullkomitén redan härutinnan uttalat sig. Det kan väl ej förnekas att det vore bäst, om förslaget komme från sakkunnigt håll, så att man kunde erhålla mer trygghet att få skatten riktigt afpassad.

Det har här framhållits, af en talare i synnerhet, att beskattningen — han medgaf, att denna industri är mycket vinstgifvande och det vill äfven jag för min del erkänna, ty faktum är, att aktieegarne särskildt de senare åren haft en betydlig förtjänst — icke är lämplig. Också enligt min uppfattning är det sätt, hvar på accisen utgår, alldeles origtigt. Skatten lägges nemligen på hvitbetorna och icke på den förädlade produkten. Att skatten på detta sätt utgår, gör dels att afkastningen, som erhålles af fabrikationen, blir beroende på huruvida hvitbetorna i en ort innehålla mycken sockerhalt eller icke, dels ock att, om fabriker anläggas i andra orter i landet än Skåne, t. ex. i Halland, Östergötland och Västergötland, der klimatiska förhållanden och kanske äfven jordens beskaffenhet äro sämre, hvarigenom betorna blifva mindre sockerhaltiga, komma dessa fabriker i en väsentligt ogynnsammare ställning, då de betor, som der användas, icke lemna den produkt, hvarefter de beskattas.

Då man nu af de utaf motionären lemnade upplysningar finner, att accisen är beräknad efter den grund, att man af 100 kilo betor skulle erhålla endast $6\frac{1}{2}$ kilo råsocker, men det har visat sig, att man af 100 kilo betor erhållit ända till 11 kilo råsocker, synes äfven häraf huru origtigt detta beskattningssätt är. Jag vill just därför biträda utskottets förslag om en skrivelse till Kongl. Maj:t i detta hänseende, för att man må kunna erhålla ett annat beskattningssätt än det nuvarande, ty, såsom jag förut nämnt, det kan icke vara rätt att råvaran beskattas, utan borde skatten läggas på den förädlade produkten.

Här har äfven af en talare yttrats, att om Riksdagen antog den af herr Albert Anderson föreslagna beskattningsgrunden, så vore det endast att för några år gifva trygghet åt producenterna, i synnerhet för dem, som tänkt att anlägga fabriker. Huru orimligt det är att tro på sådan trygghet härigenom visar erfarenheten från förra tider. 1870 års Riksdag beslöt en beskattning af sockertillverkning samt att denna skulle bestämmas för vissa terminer, efter hvad jag tror för 3 år i sänder, derefter skulle den stiga med viss procent. Men det visade sig inom kort, att detta af Riksdagen fattade beslut icke kunde existera, utan Riksdagen måste frångå sitt beslut. Så kan det komma att gå äfven nu och skall nog också komma att göra det. Om Riksdagen nu bestämde viss skatt för flera år, så vore detta intet hinder för en blifvande Riksdag att ändra detta beslut och då vore den trygghet, som från visst håll afsetts, förfelad. Derför är det bäst att icke tänka på den saken, utan låta framtiden och förhållandena bestämma detta, äfvensom de omdömen, som kunna vinnas af sjelfva fabrikationen och odlingen.

Jag skall låta det sagda vara nog och yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Lyttkens. Det har i denna fråga yttrats en del, som jag sannnerligen icke kan förstå. Man har sagt, att det skulle vara i denna industris välförstådda intresse, om man höjde skatten. För min del kan jag icke alls förstå, huru industrien skulle främjas genom ökad skatt. Jag förstår deremot väl huru den ende hvitbetssockerfabrikanten, som fans vid den tid, då accisen infördes, kunde vara med derom, ty derigenom, sade han, kunde han fortfarande blifva ensam herre på täppan, och det kostade honom mer att konkurrera med andra än att betala den lilla skatt, som då blef. Sådant skäl kan man nu icke hafva, då redan många fabriker finnas.

Så finnes det en beräkning i en af reservationerna angående skatteförlusten för staten, och beräknas denna förlust uppgå till 1,496,964 kronor fyrtyo öre, och säges det, att om äfven andra förhållanden tagas i beräkning, uppgår förlusten till en och en half million kronor. Detta är alltså hvad som skulle vara skälet för att lägga skatt på en industri, det att statens inkomster af tullen skulle minskas genom att varan tillverkades inom landet, och detta skall man söka förhindra. Är denna grundsats sann och riktig, är det väl bäst att tänka på att få den tillämpad äfven inom andra industrier. T. ex. på smörindustrien. Smör är visserligen af ett mycket litet effektivt näringsvärde, men som dock likasom socker i viss mån behöfs för människokroppen. Nu har man lagt tull på smöret; är grundsatsen riktig, bör man lägga accis på mejerierna, ty derigenom att så många mejerier uppkomma kunna icke andra länder sända sitt smör hit, och på sådant sätt förlorar staten mycket penningar, som i form af tull skulle inflyta i fall vi ej tillverkade smör i landet.

Men det gifves äfven andra stora fabrikationer, som, så länge de existerat i Sverige åtminstone såsom fabriksindustri, åtnjutit skydd. Jag tänker på klädesfabrikerna. Men jag har aldrig hört något så

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

absurdt som att därför att man har tull på klädet, skall man sätta accis på klädesfabrikationen, så att staten får ersättning för de förluster, som uppstå derigenom, att Tyskland och Frankrike icke få så mycket kläde infördt som skulle vara händelsen, derest de inhemska klädesfabrikerna icke funnos. På samma skäl som vi lägga accis på en fabrikation, kunna vi göra det på en annan.

Jag kan medgifva, att min bevisföring är in absurdum, men den har den förtjensten att vara konsekvent — lägger man accis på ett, får man lägga det på annat. Vid klädesfabrikationen får man dessutom råvaran utifrån, men den nu ifrågavarande är en svensk råvara, och genom denna industri höjes landtbruket mer än genom någon annan industri. Men hvad blir följderna, om man höjer accisen? Jo, fabrikanterna skola nog i det längsta akta sig för att betala denna ökning. De skola lägga den på säljarne af hvitbetor, och det blir således landtbrukarne, som i sista hand få betala accisen. Höja vi nu accisen, så hafva vi gjort det icke såsom man brukat hittills vid tullars åsättande, för att skydda det svenska jordbruket, ty det kan väl näppeligen skyddas derigenom, att man med accis belägger en råvara, som är för vårt jordbruk både nödig och nyttig att producera.

Det har talats om den stora vinst, som sockerfabrikationen gifvit. Det vet jag icke om den gjort, ty jag har icke någon sådan fabrik, men det kan ju hända. Men skall man verkligen höja skatten därför att några fabriker eller kanske alla gått med vinst? Det der synes mig nästan stöta på något som man förr i världen plägade kalla den kongl. svenska afundsjukan. Ty icke kan det vara till skada, att en sådan industri som sockerfabrikationen, hvilken icke tager någon kraft från jorden, utan tvärt om gagnar jordbruket och skaffar jordbrukarne förtjenst, lemna sina idkare någon förtjenst, och det kan väl icke heller utgöra anledning att höja accisen.

Det riktigaste vore väl att alldeles taga bort accisen, men då den nu en gång finnes, vill jag icke yrka på något sådant.

Motionären har yrkat accisens höjande och utskottet har med anledning deraf föreslagit en skrivelse till Kongl. Maj:t för att erhålla en utredning om huru mycket skatt denna industri kan utgöra, det är nära på att fråga "huru mycket kallt stål" sockerfabrikationen tål. Det är ett kort uttryck för innehållet af utskottets skrivelseförslag.

Herr talman, jag är icke producent men väl konsument af socker, och därför yrkar jag afslag å såväl utskottets som motionärens förslag.

Jag yrkar afslag å såväl skrivelseförslaget som höjning af accisen.

Herr Fredholm från Stockholm: Herr talman! Jag ber att få tillkännagifva, att jag till alla delar erkänner hvitbetssockertillverkningens stora betydelse och nytta såväl för vår industri som för vårt jordbruk, och därför, då jag nu går att förena mig med dem som yrkat en förhöjning i accisen, så följer häraf, att jag icke anser den ifrågasatta höjningen vara till skada hvarken för odlingen eller för tillverkningen. Deremot tror jag, att omständigheterna nu äro sådana, att man bör återknyta den kontinuitet i hvitbetssockerbeskattningen, som afbröts 1882, då Riksdagen beslöt att upphöra med den successiva

höjning af sockeraccisen, som var beslutad, då denna accis först pålades. Jag tror att tiden dertill nu är inne, då man finner att hvitbetssockertillverkningen sedan detta riksdagsbeslut 1882 har ökat mellan 7 och 8 gånger, och då denna tillverkning för tillfället utgör $\frac{1}{5}$ af hela rörsockerfabrikationen, kan man befara att med en i samma proportion stegrad ökning den tiden snart skall inträda, då statsverket skall få vidkännas en betydlig minskning i sina inkomster af sockertullen. I en utskottets betänkande vidfogad reservation har upplysts, huru stor denna förlust nu är. Det är visserligen sant, såsom äfven framhållits, att man icke får betrakta hela denna förlust såsom ren förlust för statsverket, ty genom hvitbetssockertillverkningen har uppstått mycket arbete, hvilket varit ej blott till gagn och nytta för jordbruket, utan på många sätt kommit samhället till godo. De anförda siffrorna utvisa dock en tydlig minskning i statsverkets inkomster, och det är med fara förenadt att låta det fortgå på detta sätt utan att söka bot därför. Detta har också framhållits af finansministern i hans yttrande till statsrådsprotokollet i fråga om de stora förslag, som nu ligga inne.

Det har sagts, att man får igen en del af denna skatt uti den bevilling, som sockerbruken betala. Den skatten vill jag dock icke gifva mycket för, ty den utgjorde för alla rörsockerfabrikerna, om jag icke misstager mig, för några år sedan icke mer än 12,000 kronor och torde således för hvitbetssockerfabrikerna vara ännu mera obetydlig och har troligen icke ökat nu. Det är vidare att märka, att en tillväxt i hvitbetssockertillverkningen icke blott medför minskade statsinkomster, utan den har ock en annan effekt, den nemligen att i samma mån som denna fabrikation bedrifves med större fördel och kan påräkna större premier för hvarje kilogram tillverkad socker, i samma mån blir den i bättre tillfälle att konkurrera med den inhemska rörsockerfabrikationen och i pris underbjuda denna.

Genom skyddstullarna är rörsockertillverkningen i stånd att upptaga konkurrensen med utlandet, men den kan icke inom landet uthärda konkurrensen med hvitbetssockerfabrikationen, om denna särskildt premieras. Detta har ock visat sig i det ekonomiska resultatet af rörsockerbrukens verksamhet, då de numera blott lemna en obetydlig vinst mot förut, under det att förhållandet med hvitbetssockerfabrikerna är tvärt om.

En talare på skånebanken, herr Bengtsson, sade, att man skulle vara försigtig i antagandet, att vinsten på hvitbetssockertillverkningen skulle alltjemt hålla sig uppe vid samma höjd som nu, ty denna vinst vore beroende på betornas sockerhalt, som kunde variera mycket, och i procentändring i sockerhalten medför en stor skillnad i det ekonomiska resultatet för en fabrik. Jag vill med anledning häraf påpeka, att i fråga om accisens storlek detta ej betyder något, ty från 1869, då accisen åsattes, har icke något enda år betornas sockerhalt varit mindre än $6\frac{1}{4}$ procent eller den, som legat till grund för accisens utgående, och när man har en så lång tids erfarenhet, tror jag man kan vara trygg för att icke heller i framtiden sockerhalten skall sjunka under detta procent-tal.

Jag tror ock, att det finnes skäl för att just nu höja denna accis

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

och icke uppskjuta dermed, ty den stora fördel, med hvilken denna sockertillverkning bedrifvits, har lockat till anläggande af nya fabriker, och om sådana nu skulle uppstå under beräkning att lemna stor vinst på grund af den ringa accisen, så bör man ju i handling visa de personer, som der placera sina penningar, att man icke vill privilegiera denna tillverkning i högre mån än som kan vara nödvändigt. För öfrigt, om intressenterna i denna fabrikation nu skulle känna någon oro genom att man höjer accisen med det nu föreslagna lilla beloppet, så böra de känna sig ännu mera oroade af finansministerns yttrande, att hvitbetssockertillverkningen i framtiden har att motse en allvarligare beskattning än den som nu föreslagits.

Då jag icke kan finna, att det skulle medföra den ringaste fara för hvitbetssockerindustriens utveckling, om vi nu, såsom herr Alb. Anderson föreslagit, höjde accisen med $\frac{1}{10}$ eller till hälften af sockertullen, så får jag förena mig med dem som yrkat bifall till detta förslag. Jag förenar mig äfven med dem, som önska en skrifvelse till Kongl. Maj:t för att få utredt, om det icke kan gifvas en bättre metod att uttaga accisen på än den nu använda, då man uttager den från sjelfva betorna. Det är detta, att man uttager accisen i viss procent af betornas vikt, som gör, att jordbrukarne tro, att de få betala denna accis och att jordbruksnäringen kommer att lida genom en höjning i accisen. Af denna orsak skulle jag hellre se, att man kunde uttaga accisen i förhållande till det tillverkade sockret, eller att man fick till stånd en sådan beskattning som i Frankrike, ehuru jag väl vet, att en hel del svårigheter äro förenade med denna metod, men just därför vore det önskligt att få en utredning härom.

Jag yrkar därför bifall till första punkten i herr Alb. Anderssons motion och till utskottets hemställan om skrifvelse till Kongl. Maj:t.

Herr Arhusiander: Herr talman! Då jag inom utskottet biträdt det förslag, som nu framlagts i kammaren, vill jag också angifva de skäl, jag härför haft. Jag har nemligen icke inom utskottet kunnat blifva fullt öfvertygad om, att den nu föreslagna accisen på hvitbetssocker är lämpligen afvägd eller att den icke är hvarken för hög eller för låg, och därför har jag varit med om en skrifvelse till Kongl. Maj:t för att få frågan undersökt och pröfvad. Jag har derjemte funnit, att tullkomitén i sitt betänkande föreslagit en nedsättning i tullen å socker, och då accisen på hvitbetssocker bör stå i förhållande till tullen å rörsocker, har jag ansett det vara skäl att invänta tiden, tills denna tull blir bestämd. Detta kan icke dröja längre än till nästa riksdag, och därför kan det icke vara någon våda med att till dess uppskjuta denna fråga.

Man har äfven inom utskottet tänkt, att en förändring i beräkningen af tillverkningsafgiften skulle blifva nödvändig, så att accisen skulle läggas på den tillverkade varan, sockret, och icke på råvaran, hvitbetorna, emedan dessa i olika provinser lära lemna ett olika utbyte, och det sålunda är origtigt att beräkna accisen efter råvaran i stället för efter den produkt, man deraf får. Denna synpunkt har

också beaktats i det skrivelseförslag, hvarom utskottets flertal enat sig, och jag ber därför att få yrka bifall till utskottets förslag.

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

Herr Bengtsson i Gullåkra: Herr talman! De siste talarne, som yrkat på skrivelse till Kongl. Maj:t, hafva derjemte uttalat sin sympati för den skånska sockerindustrien och förklarar, att de icke vilja belägga den med så hög skatt, att denna industri går under. Jag kan icke förstå deras mening i detta fall, ty då de på samma gång yrka både skrivelseförslag och att man skall höja accisen med ytterligare en tiondedel af råsockertullen, synes det mig, att de just icke vilja befrämja denna näring. Är det åter deras mening att genom skrivelse till regeringen få veta, om man kan gå längre i beskattning och på samma gång, såsom tullkomitéen föreslagit, nedsätta tullen på socker, då kunde man lika gerna yrka på att man skulle lägga ned hela denna industri.

Jag tror icke, att man bör gå längre än motionären från Första Kammaren föreslagit, eller att höja accisen till hälften af sockertullen, jag vet för öfrigt icke, hvarför det skulle vara så farligt, om en hvitbetssockerfabrik hade någorlunda god förtjenst, då det fins många andra industrier, som gifva lika goda inkomster.

Då jag hade ordet första gången, gjorde jag icke något yrkande, ehuru jag sade, att jag hellre ville vara med om en höjning af accisen med ytterligare en tiondedel och att afslå skrivelseförslaget än att antaga utskottets hemställan. Jag skall nu förena mig med herr Lasse Jönsson uti hans yrkande, att kammaren måtte bifalla första punkten af herr Anderssons förslag om höjning af accisen till $\frac{5}{10}$ af sockertullen, men afslå dess andra punkt om en skrivelse till Kongl. Maj:t.

Herr Jonsson i Hof: Det har fälts åtskilliga yttranden af en talare på hallandsbänken, som, i fall de skulle blifva obesvarade, verkligen skulle kunna leda derhän, att den, som auser en förhöjning klok och lämplig, rent af skulle anses hafva en afvita uppfattning af frågan. Han sade nemligen: "När staten har i långliga tider sökt uppmuntra klädestillverkningen genom tullar, hvarför skulle man då icke också böra lägga accis på den?" Derpå vill jag svara: Detta är en annan sak än den fråga, som nu föreligger. Ty man har gifvit dessa klädesfabriker en skyddstull för förädlingen af råprodukten, men ingen skyddstull för sjelfva råprodukten. Frågan här gäller, att staten har från långliga tider åsatt en finanstull, som staten för sina behof behöft, och derjemte lagt en skyddstull till råsockertullen för att uppmuntra den inhemska förädlingsindustrien. När nu sedermera ett annat sätt att tillverka socker, nemligen af betor, uppkommit, har detta helt och hållet ändrat riktningen af denna sak, så att man kommer nu derhän, att det är fråga om, huruvida icke dessa fabriker som förädla rörsocker måste sluta, om det skall fortgå som hittills. Man uppmuntrar några nya, men dödar gamla näringar i samma fack. Man må tala huru mycket som helst om det önskvärda uti, att sockerfabrikerna och de jordbrukare som odla betor förtjena penningar. Ingen kan bestrida, att det är en god sak, men man får likvisst icke

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)

glömma, att förtjensten sker på bekostnad af konsumenterna inom landet. Den förtjenst, som fås genom detta sätt att beskatta sockret, försvinner från och med den dag, då man borttager denna sockertull. Då faller accisen af sig sjelf. Då slipper näringen längre beklaga sig öfver, att den är oriktigt beskattad ur den synpunkt, herr Lyttkens nämnde. Men då störtas en industri i ofantlig fara och ruin, som vi genom ett klokt tillvägagångssätt vilja förekomma. Jag kan icke se annat än att det gäller att afgöra, huruvida sockerfabriker och betodlare hafva det välde öfver sig sjelfva, att de icke för länge hålla igen med en jemkning i beskattningen, så att den tiden kommer, när intet motstånd längre är möjligt emot att taga bort denna sockertull, något som också störtar betodlingen, eller höja accisen kanske för mycket, hvilket också leder till samma resultat. Alltså kan man bifalla herr Alb. Andersons motion i den första punkten om höjning af tillverkningsafgiften med en tiondedel. Det lär väl ingen tro, att det skall medföra minsta svårighet för sockerindustrien. Hvad skrifvelseförslaget beträffar, syftar det, så vidt jag kan finna, på erhållandet af en utredning, huruvida en annan grund för beskattningen än den nuvarande skulle vara lämplig. Det är väl sant, att der äfven talas om möjlighet att höja beloppet. Men en utredning är af vigt egentligen för att undersöka, om icke sjelfva den färdiga produkten skall beskattas, så att icke de oegentligheter, som finnas, äfven för framtiden må förekomma, att den ena orten, som odlar betor med hög sockerhalt, gör större förtjenst än den andra orten, som har betor med mindre sockerhalt. Jag tror således, att det icke är någon fara för sockerbetsodlingens, för sockerfabrikationens framgång, om man beviljar den af herr Alb. Anderson begärda förhöjningen och går in på förslaget om skrifvelse för utrednings vinnande. Vi få komma i häg, att det gäller blott en utredning. Jag är säker om, att Riksdagen icke tager ett för stort och hastigt steg, som kan medföra våda för näringen, när utredningen förelägges Riksdagen.

Jag instämmer i herr Fredholms yrkande.

Häruti instämde herrar *Olsson* från Stockholm och *Mankell*.

Herr Persson i Vadensjö: Nog hör man äfven i denna fråga att det icke är svårt att få en skatteförhöjning. Men man finner också, att ett skrifvelseförslag är ifrågasatt, och man har icke hört någon af dem, som reserverat sig mot bevillningsutskottets utlåtande, motsätta sig detsamma. Alltså är det uppenbart, att man först höjer beskattningen med en tiondedel och sedan antager ett förslag om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående en utredning. Men, mine herrar, om man skall gå den vägen, och om Kongl. Maj:t kommer med en utredning i den rigtning flere talare här antydt, att nemligen denna accis bör läggas på sockret i stället för på hvitbetorna, tro herrarne verkligen, att dessa fabriker då skola kunna bära denna accis och dessutom denna tiondedel i förhöjning af skatten? Nej, komma vi derhän, då ha vi kommit tillbaka till samma punkt som år 1869, då fabrikerne alldeles höllo på att ruineras. Man må försöka att uträkna,

hvad denna beskattning gör i kapital, och se till, om verkligen dessa fyra fabriker kunna bära densamma. Att trycka ned betpriset lägre än det är, kunna icke fabrikerne göra. Ty det är icke förhållandet, såsom åtskilliga af herrarne tro, att det är betodlarne, som skörda vinsten. Den minsta lyftning i spanmålsprisen är nog, för att betodlarne skola draga sig tillbaka; de äro icke nöjda med det pris de få. Betodlingen är verkligen förenad med många svårigheter. Vid sådana väderleksförhållanden som det var, icke det sista året, men året derförut, måste betodlaren en längre tid hålla sina dragare på fältet. Han måste köra tillsammans betorna icke med vagnar, utan med släddar. Hvilken förlust måste icke det vålla landbrukaren att en längre tid använda dragarne härför, medan en stor del af åkern får ligga oplojd, hvilket inverkar på kommande års skörd!

På grund af hvad jag anfört, kan jag ej vara med om den nu ifrågasatta förhöjningen. Jag skulle dock ej motsatt mig densamma, derest reservanternas yrkande gått i den riktningen, att de velat utsluta skrifvelseförslaget. Men det är uppenbart, att man vill först besluta denna förhöjning och sedan aflåta en skrifvelse till Kongl. Maj:t. Och naturligtvis kommer utredningen att gå i den riktningen, att beskattningen bör läggas på sockret, icke på betorna. Ty nekas kan icke, att detta är den rättvisaste grunden. Den ena provinsen tror, att den andra har mera sockerhalt i sina betor. En utjemning häraf måste en gång ega rum.

För närvarande skall jag, herr talman, yrka bifall till utskottets förslag.

Herr E. G. Boström: För min del vill jag gerna gifva reservanternas rätt deri, att accisen på hvitbetor godt kan höjas. Men det förefaller mig temligen inkonseqvent att yrka bifall till herr Alb. Andersons motion, då denna uti det första momentet innehåller ett förslag om tillverkningsavgiftens höjande och i det andra momentet en hemställan om en skrifvelses aflåtande till Kongl. Maj:t med begäran om en utredning, till huru stort belopp skatten må kunna bestämmas. Hade det förefunnits ett omedelbart behof af det belopp, som genom nämnda skatt kan inbringas, så hade jag kunnat förstå en dylik åtgärd. Men då något sådant behof icke för ögonblicket är för handen, synes det mig vara bättre att endast aflåta en skrifvelse till Kongl. Maj:t och icke gå i förväg genom att nu vidtaga några andra åtgärder. Det är därför, herr talman, som jag icke kan vara med om reservationen, utan ämnar rösta för utskottets förslag. Jag kan så mycket mera göra detta, som jag kan tänka mig, att skatten skulle kunna höjas på anna sätt än genom att höja procenten af råsockertullen. Det har nemligen visat sig, att utbytet i råsocker, som beräknas efter $6\frac{1}{4}$ procent, varit betydligt större, så att det stigit till omkring 11 procent, ja den sista tiden till och med ännu högre. Man skulle ju då kunna tänka sig, att det åsyftade resultatet kunde vinnas derigenom, att man höjde utbytesprocenten. Jag anser för min del att äfven den frågan bör vara utredd, innan något beslut i denna fråga fattas.

Jag förstår mycket väl det yrkande om en förhöjning, som gjorts

*Angående
höjning i hvit-
betsockertill-
verknings-
avgiften m. m.
(Forts.)*

Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
avgiften m. m.
(Forts.)

i synnerhet af herr Herslow, hvilken ärligt yttrade, att man icke kan fullkomligt frigöra sig från de lokalpatriotiska intressena. Denna förhöjning är emellertid efter mitt förmenande en assurancespremie, som skulle försäkra de gamla sockerbruken att under en längre följd af år sitta i orubbadt bo. Jag är rädd att denna förhöjning, huru fördelaktig den än kan vara för dem, kan verka ofördelaktigt för de nya fabriker, som komma att uppstå. Jag vet, att det är förenadt med olägenheter att bereda särskilda förmåner åt nya fabriker, men jag håller dock före, att en dylik lagstiftning ej borde vara omöjlig. Jag skulle emellertid önska en utredning af Kongl. Maj:t äfven i detta hänseende. Detta syfte är visserligen icke framhållet i utskottets "kläm"; men den saken ligger så nära till hands, att jag föreställer mig, att Kongl. Maj:t, äfven utan speciellt påpekande deraf, icke lär lemna den frågan utan allt afseende.

Af hvad jag nu anført behagade herrarne finna, att jag ämnar rösta för utskottets förslag, hvartill jag, herr talman, anhåller att få yrka bifall.

Herr *Swarthing* instämde med herr Boström.

Herr Sven Nilsson: I början af öfverläggningen rörande denna fråga fick man endast höra yrkanden om bifall till *antingen* det af utskottets ordförande framställda förslaget *eller* till förslaget om en skrifvelses aflåtande. Men sedermera hafva yrkanden framkommit om bifall till så väl det ena som det andra. För min del kan jag ej vara med om en sådan åtgärd. Jag tror, att om man först beslutar den förhöjning i tillverkningskatt, som af herr Alb. Anderson föreslagits, och sedan tager ytterligare ett steg i samma riktning, detta kan vara synnerligen farligt för industrien. Ty säga hvad man vill, så innebär väl den begäran om utredning, som af utskottet föreslagits, att man ifrågasätter ytterligare skatteförhöjning. Jag tycker för min del, att konsekvensen fordrar, att man antingen dröjer med bestämmandet af någon högre afgift, till dess man erhållit utredning i frågan från Kongl. Maj:t, eller också redan nu beslutar den förhöjda skatt, som man anser böra utgå, och låter skrifvelseförslaget falla. Jag för min del är benägen att redan nu fatta beslut om skattens höjande, emedan jag tror, att dessa fabriker väl kunna tåla en sådan ytterligare beskattning. Jag kan icke förstå, hvad den siste talaren menade, då han påstod, att ett steg sådant som detta skulle blifva till fördel för de gamla fabrikerna och till skada för de nya. Det är väl alldeles klart, att, när bestämmelserna om den nya skatten skola börja att tillämpas, de komma att tillämpas både på de nya och de gamla fabrikerna, och skulle sedan någon ytterligare skatteförhöjning komma till stånd, är det väl säkert, att äfven den komme att drabba både de gamla och de nya. Jag åtminstone kan icke tänka, att ett förslag från Kongl. Maj:t skulle kunna göra den skilnaden dem emellan, att de nya fabrikerna någon tid skulle gå fria från skatt, detta så mycket mindre som, efter hvad jag tror, någon sådan åtgärd aldrig hittills varit vidtagen.

I den ort, jag tillhör, finnes ingen sockerfabrikation, och i den närmaste trakten är det också temligen säkert, att det icke kan uppstå någon sådan, ty jorden lämpar sig icke för betodling. Men i närheten af Kristianstad, der jorden är ganska passande för sådan odling, lär det redan nu vara fråga om eller åtminstone förefinnas ett ganska starkt intresse för åstadkommande af en dylik fabrikation. Man har åtskilliga gånger frågat mig: Hvad kommer Riksdagen att göra i afseende på hvitbetssockertillverkningsafgiften? BliR Riksdagens beslut af den beskaffenhet, att man icke alls kan veta huru hög skatt tillverkningen kan komma att åsättas, är det uppenbart, att allt intresse för byggande af sockerfabriker här måste försvinna. Vet man åter, huru mycket man har eller får att skatta, så har man naturligtvis en ren basis att stå på, och då kan man våga något. Men om man nu beslutar en skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvad blir då resultatet? Huru länge blir frågan liggande der? Och hvad blir dess öden, när Kongl. Maj:ts förslag framlägges? Det är naturligtvis omöjligt att nu afgöra, och följdén blir, att det intresse, som nu finnes i landet för anläggande af nya fabriker, kommer att slappas, motverkas, och ligga nere, ända till dess utredningen är verkställd, och man kan se, hvad man har att rätta sig efter. Men att så hämma intresset för utvecklingen af en näring, som är i så hög grad nyttig, det anser jag skadligt.

Det skäl, som herr Fredholm framstälde för sitt yrkande, eller att staten för hvarje år förlorar i inkomst genom sockertullens minskning, ju mera sockertillverkningen inom landet ökas, kan jag alls icke gilla. Det är ju visserligen alldeles klart, att ju mera den inhemska sockerindustrien utvecklas, ju större tillverkningen blir, dess större blir minskningen i införseln och dess mera förlorar staten i tullinkomst, men, mine herrar, om man kunde tillverka allt vårt socker inom eget land, så att vi sluppe införa en enda bit, skulle jag för min del gerna efterge hela tullinkomsten. Ty då hade vi tillverkningen inom vårt eget land, och det skulle jag anse såsom en synnerlig välsignelse för landet.

Förtjensten stannar hos jordbrukarne, säger man, och konsumenterna få betala. Ja, men så är det ju med alla näringar. Och innan man ytterligare vill beskatta sockertillverkningen, skall man först hafva gjort sig öfvertygad om, dels att de jordbrukare, som odla betor, förtjena mer än skäligt, dels att fabrikerna förtjena mer än skäligt. Hvad nu hvitbetsodlingen beträffar, så är jag öfvertygad, att fabrikerna ha varit allt för nugga mot jordbrukarne, när de skolat betala deras betor. Det är detta, som nu kommit surt efter för fabrikerna. Ty i de orter inom Skåne, der jag känner till förhållandena, finnes verkligen en icke så obetydlig klagan från jordbrukarne öfver att fabrikerna betala mycket för litet för betorna. Detta och de höga arbetslöner, som hvitbetsodlarne få betala till de många arbetare, de måste använda för betornas odling och rensning, särskildt vid upptagning sent på året i regnig, blåsigt och kall väderlek under korta arbetsdagar, ha gjort, att på många ställen den inkomst, de hafva af sin betodling, verkligen alls icke är att rosa. Och jag vet alldeles bestämdt, att på åtskilliga ställen jordbrukarne under senare tiden varit betänkta på

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*
(Forts.)

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*
(Forts.)

att vända om och upphöra med betodlingen, så att fabrikena mångenstädes fått använda mycken möda för att genom att tala väl med dem förmå dem att fortfarande odla betor. Så förhåller det sig med jordbrukarnes förtjenst på betodlingen.

Huru mycket åter fabrikena och fabrikanterna förtjena, är naturligtvis mycket svårt att säga. Under den första tiden, då fabrikena nyss kommit till stånd, var, tror jag, förtjensten mycket liten, ja, synnerligen ringa. Men förhållandet är naturligtvis annorlunda med dem, som fortgått, under en följd af år uppdrifvit sockertillverkningen och derunder, i brist på konkurens, tvingat jordbrukarne att sälja betorna för billigt pris. De hafva derfor under tidernas lopp skaffat sig stora reservfonder, som ligga räntebärande, och när dessa utdela vissa procent på sina aktier, så är det ju klart, att de äfven utdela ränta på dessa stora kapital.

Men om man nu förhöjer skatten, så höjer man den också för de nya fabrikena, som icke ha några fonder och som derfor omöjliga kunna reda sig med en dylik beskattning. Detta är en synnerligen allvarsam sak, och då kammaren alltid, efter hvad jag funnit, gått mycket försigtigt till väga, när det gällt en industri som denna, vill jag hoppas att kammaren äfven i detta fall skall taga saken allvarsam samt i öfvervägande och åtminstone icke bifalla båda förslagen.

För min del är jag mest böjd för den åsigt, som herr Lasse Jönsson framställt, eller att man skall bifalla det af herr Alb. Andersson i första punkten af hans motion framställda förslaget och låta skrifvelseförslaget förfalla. Jag skulle verkligen beklaga, om man först toge det steget, som reservanternas föreslagit, och sedermera också beslöte en skrifvelse och på det sättet gifve Kongl. Maj:t en vink om, att fabrikena tåla att beskattas ytterligare. För min del tror jag, att Riksdagen mycket väl sjelf kan utreda den frågan, huruvida de tåla vid någon ytterligare beskattning eller ej. Blir den förhöjning, som nu är föreslagen, antagen, så kan jag mycket väl tänka mig, att Riksdagen, om den finner det nyttigt, kan ytterligare förhöja den, sedan den varit oförändrad i 4 à 5 år. Ty dertill är Riksdagen i sin fullgoda rätt.

Jag skall alltså förena mig med herr Lasse Jönsson i hans yrkande och hoppas, att kammaren åtminstone icke skall taga båda förslagen, hvilket enligt min uppfattning skulle förhindra, att nya fabriksanläggningar skulle kunna uppstå, hvilket för vissa orter skulle vara till synnerligt stor nytta, och detta icke allenast i Skåne utan äfven i andra delar af landet.

Häruti instämde herr *Månsson*.

Herr Lyttkens: Blott ett par ord! Den ärade talaren på stockholmsbänken utgick hufvudsakligen från två synpunkter, då han yrkade bifall till reservanternas förslag. Den ena var, efter hvad jag tyckte mig finna, den, att om vi icke lägga någon hämsko på hvitbetssockertillverkningen, vi möjligen skulle kunna komma derhän, att den handteringen skulle komma att tillintetgöra införseln af utländskt socker.

Väl, om så vore! Det finnes, mine herrar, ingen vara, som tages ur jorden, som eger så obetydligt näringsvärde som socker. De ämnen, det suger ur jorden, äro därför så obetydligt värda, att de icke spela någon rol alls. Jag skulle därför anse såsom en stor nationalekonomisk vinst, om vi kunde odla allt socker, vi behöfva, hemma, och sluppe utföra så dyrbara näringsämnen som de, som finnas i hafre, för att med det ringa pris, vi få för vår hafre, köpa in det dyra utländska sockret. Om staten på det viset skulle gå förlustig någon tullinkomst, så är ju staten i tillfälle att lägga tull på något annat, och för öfrigt kunde man ju, när det kommit så långt, öka accisen något.

Det var dessutom äfven en annan synpunkt, ur hvilken han ville öka skatten, och det var den, att man skulle hindra folk att lätt-sinnigt kasta sig in i denna fabrikation och bygga hvitbetssockerfabriker i beräkning att accisen icke skulle komma att höjas, och de sålunda skulle komma att göra en betydlig vinst. Ja, det kan ju vara möjligt, men eljest tror jag icke att de, som vilja anlägga dylika fabriker, icke kunna beräkna, huru de skola ställa sig, så att de arbeta med vinst, och jag anser icke lämpligt, att man på lagstiftnings- eller beskattningsväg söker hindra utvecklingen af en nyttig och i nationalekonomiskt afseende vinstgivande fabrikation.

Men det var icke egentligen för att säga detta som jag begärde ordet, ty det är sagdt förut och sagdt mycket bättre, utan det var, emedan en talare på norrlandsbänken fälde ett par yttranden, som jag rakt icke kunde förstå. Han sade, att hvitbetssockerfabrikationen skulle skada den förutvarande rörsockerfabrikationen. Jag vet icke af några rörsockerfabriker i vårt land. Någon tillverkning af rörsocker finnes här icke. Här finnas väl raffinaderier, som raffinera det utifrån inkommande rörsockret, men dessa fabriker kunna med samma lätthet köpa råvaran från de svenska hvitbetssockerfabrikerna och raffinera den, som de köpa den från de utländska fabrikerna. Jag kan således alls icke förstå, huru det skulle vara möjligt, att rörsockerraffinaderierna — ty jag förmodar, att det var dessa, han menade — kunna lida på, att det tillverkas råsocker i Sverige.

Dessutom begärde jag också ordet för att yttra mig något om hans yrkande. Han yrkade nemligen först, att man skulle öka accisen med $\frac{1}{10}$, men dessutom yrkade han till på köpet, att man skulle gå in till Kongl. Maj:t med en skrifvelse för att fråga, huru mycket fabrikerna ytterligare kunna tåla vid. Att komma med båda delarne, först förslag om skatteförhöjning och sedan en skrifvelse med begäran om utredning, huru mycket de ytterligare tåla vid, det är verkligen ett så egendomligt yrkande, att jag rakt icke kan förstå mig på det. Det ena eller det andra skall det vara, men båda delarne bli tårta på tårta. Jag vill sålunda på det bestämdaste motsätta mig detta yrkande. Skola vi prompt ha något, låt oss då hellre taga $\frac{1}{10}$'s förhöjning och försöka oss på den, men icke genom en skrifvelse till Kongl. Maj:t uppfordra regeringen att framlägga förslag om en ytterligare förhöjning, som kanske sedan ingen vill antaga, men som nu blott skulle hindra nya fabriker att uppstå.

Huru svårt det är att, sedant man obetänksamt aflåtit en skrif-

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
avgiften m. m.
(Forts.)*

velse till regeringen — och det ha vi många gånger gjort — säga nej, när dess förslag kommer in till Riksdagen, det ha vi många gånger erfarit. Jag tror, att det allra mest i beskattningsfrågor är ett synnerligen oklokt sätt att gå till väga. Jag kan sålunda icke vara med om en dylik skrifvelse med anhållan om utredning, huru mycket dessa fabriker än ytterligare tåla vid, innan de gå under.

Jag kan sålunda icke annat än förnya mitt yrkande om afslag på båda förslagen, och jag gör detta ur ren nationalekonomisk synpunkt och i det svenska jordbrukets intresse.

Jag yrkar afslag.

Herr Fredholm från Stockholm: Så vidt jag förstod herr Boström rätt, resonnerade han så: Afsigten med utskottets begäran om utredning är, att man derigenom skulle kunna få utrönt, hvilket för en rättvis beskattning af hvitbetssockertillverkningen skulle vara förmånligast att höja, det procental, till hvilket vid skatteberäkningen betans sockerhalt anses uppgå, eller att höja skatteprocenten i förhållande till tullen på råsocker. Och jag vill medgifva, att om man fattar utskottets förslag på det viset, så kan jag förstå, att talaren fann det besynnerligt att på samma gång man nu vill besluta en höjning i accisen ingå till Kongl. Majt med begäran om en utredning. Men enligt mitt förmenande är detta icke meningen med utskottets skrifvelseförslag, utan det har till syfte att få utrönt, om det icke vore fördelaktigare att lägga accisen på det af hvitbetor tillverkade sockret i stället för att lägga det på hvitbetorna. Det var denna metod, som framhölls såsom den principiellt rigtigaste af den komité, som 1872 tillsattes för att utreda frågan. I betraktande af de svårigheter, som äro förknippade med att uttaga skatten på detta sätt, beslöt komitén dock att af praktiska skäl lägga accisen på betorna. Men det är 19 år sedan komitén lemnade sin utredning, och med hänsyn till den utveckling, hvori industrien sedan dess varit stadd, torde det icke nu vara förenadt med så stora svårigheter som då att uttaga skatten på det tillverkade sockret. Det är härom, som det skulle vara önskligt att få en utredning till stånd.

Herr Lasse Jönsson: Jag skall vara mycket kort och ämnar därför icke återgifva, hvad den nämnda komitén yttrade om saken, ehuru jag har dess betänkande i min hand. Denna komité af 1872 har emellertid på det noggrannaste undersökt frågan och redogjort för förhållandena i andra länder, och den har dervid kommit till det resultat, att rätta beskattningsmetoden vore den nu gällande. Då komiténs arbete var mycket grundligt, torde någon skrifvelse ur denna synpunkt ej behövas.

Tvenne talare hafva yttrat medömkan med de raffinerande sockerbruken och sagt, att de skulle komma att blifva lidande, om betsockerfabrikationen utvidgades. Nej, mine herrar, de behöfva ej blifva det, ty de kunna ju köpa hvitbetsråsocker i stället för utländsk råvara. Här var någon, som frågade en disponent vid ett sådant större bruk, om han icke ville försöka få del i något af de skånska hvitbetssocker-

bruken. Derpå svarade han: Det är en fördel för oss, att de, som köpa vårt socker, veta, att det icke är svenskt betsocker. Han satte sig således på sina höga hästar. Men hvad hände? Härom dagen såg jag en redogörelse för nämnda fabriks inkomster, i hvilken erkännes, att affären gått med förlust, emedan man icke använt betråsocker. Således vore det för fabrikerna ingen förlust, om man använde svenskt betsocker, utan tvärtom. Ty de måste i alla fall täfla med sockerfabriker, som använda sådant, och dessa kunna sälja sin vara för billigare pris, än de som använda utländskt råsocker, och denna prisnedsättning kommer ju äfven allmänheten till godo.

*Angående
höjning i hvit-
betsockertill-
verknings-
afgiften m. m.
(Forts.)*

Huru jag än betraktar saken, kan jag icke finna en skrifvelse nödvändig, utan tror tvärtom, att den skulle vara farlig, ty den skulle åstadkomma en oro bland tillverkarne, hvilken på grund af de stora kapital, som äro nedlagda i dessa fabriker, skulle blifva förderfbringande och förhindra uppbyggande af nya fabriker. Jag yrkar af dessa skäl afslag å förslaget om aflåtande af skrifvelse.

Herr *Åkesson* instämde i detta yttrande.

Herr Ola Bosson Olsson: Det är just med anledning af hvad den siste talaren nämnde, som jag anser en skrifvelse alldeles nödvändig. Han åberopade visserligen komitén af 1872, men sedan den tiden hafva många förändringar i sockerproduktionen vidtagits, så att denna nu är helt olika hvad den var 1872. Derfor tror jag icke, att hvad den nämnda komitén påstått kan tillämpas nu.

En anledning, hvarför utskottet hållit på denna skrifvelse och icke föreslagit någon förhöjning af accisen nu, är, att utskottet trott att till följd af den skrifvelse, som Riksdagen komme att aflåta, Riksdagen från Kongl. Maj:t hade att vänta ett noggrant pröfvadt och tillfredsställande förslag i detta hänsende.

Den siste talaren yttrade också, att en skrifvelse af den anledning icke borde afgå, att betorna borde beskattas efter samma grund hädanefter som hittills. Han kan naturligtvis icke vara okunnig om, att accisen nu utgår efter beräkning af $6\frac{1}{4}$ kilo socker på 100 kilo betor. Men det är nu faktiskt bevisadt, att dessa 100 kilo betor gifvit 9, 10 till och med 11 kilo socker. Och det är ju obilligt att vid sockerfabriker, som tillverka socker af betor med mindre sockerhalt, beskattningen skall blifva större och hårdare tyngande än för fabriker, som ligga i orter, der betornas sockerhalt är större. På dessa skäl anser jag en skrifvelse nödvändig.

Jag tror icke att det vore så farligt, om staten blefve utan denna tiondedel af skatten för ett år, och jag tror icke heller att det är någon, som låter afskräcka sig deraf, att Riksdagen hos Kongl. Maj:t anhållit, att han måtte framlägga förslag i ämnet, ett förslag, som jag för min del antager kommer att blifva opartiskt och oberoende af alla slags intriger och påtryckningar.

Får Kongl. Maj:t tillfälle att framkomma med förslag, som Riksdagen finner för godt antaga, så måste detta innebära mera trygghet, än om Riksdagen nu på fri hand skall fatta beslut angående beskattningen.

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*
(Forts.)

Herr Bengtsson i Gullåkra: Jag undrar om man icke i denna fråga från vissa talares sida gått längre i sina yrkanden än man borde göra. De personer, som yrkat på skrifvelse till Kongl. Maj:t, hafva sagt, att det vore önskvärdt att få en utredning i den riktning, att accisen komme att läggas på den förädlade varan i stället för på betorna. Men hvad åstadkommer man derigenom? Jo, man lägger en tvångströja på sockerfabrikationen och dess utveckling. För en del år sedan, när Riksdagen beslöt att höja accisen, och en del af fabrikerna gingo omkull, så var detta icke endast för skattens skull, utan därför, att man icke ännu hunnit sätta sig in i denna industri, så att den bedrefs på det rätta sättet. Sedan dess har man försökt sig på alla möjliga uppfinningar, å ena sidan, att vid fabrikerna genom förbättrade maskiner få ut den största möjliga qvantitet socker ur betorna, och å andra sidan vid jordbruket att lägga sig vinn om att odla betor med rik sockerhalt. Hvad blir nu följden, om man lägger skatten på den förädlade varan? Jo, man hämmar utvecklingen af denna industri, ty hvartill tjänar det då att kasta ut stora summor för förbättringar i syfte att uppdrifva och uttaga sockerhalten i betorna, ty innan man ens får betäckt kostnaden för experimentet, kommer staten och lägger sin beskattande hand på det uppfunna. Herrarne torde icke vara riktigt på det klara med, huru mödosamt det är att odla betor, eller hvilka kostnader som nedläggas för de försök, som göras i Skåne, för att uppdrifva denna industri och för att utröna, i hvilket fall betorna lemna den största sockerhalten. Men, som jag förut nämnde, till hvad skall denna sträfvan sedan komma att gagna jordbrukaren, om han icke får behålla det lilla, som han möjligen vunnit genom ett lyckadt experiment? Vi hafva försökt att köpa frö från utlandet och från handelshus derstädes, hvilka genom analys visat sig ega den rikaste sockerhalten. Men dessa betor hafva blifvit betydligt mindre och således icke lemnat jordbrukarne den qvantitet per tunnland, som man kunnat annars skörda efter vanligt betfrö, men väl mera i utbyte af socker. Men jag säger ännu en gång: hvartill tjänar det att på detta sätt sträfva efter förbättringar i sockerbetsproduktionen, om beskattningen ställes så, att huru vi sträfva, så lägger staten embargo på hvarje procent socker vi lyckats frambringa?

Jag vidhåller emellertid mitt yrkande om bifall till första punkten af herr Alb. Andersons förslag och afslag å skrifvelsförslaget.

Herr Herslow: Jag begärde ordet endast för att lemna ett par upplysningar; i afseende på den ena af dessa är jag förekommen af den näst föregående talaren.

Af en talare på stockholmslänsbanken gjordes en antydan beträffande förhållandet mellan de gamla och de nya fabrikerna, som jag icke riktigt kunde följa, ty han gjorde den — om afsigtligt eller icke, lemna jag därhän — i ganska dunkla ordalag, trots den förmåga han eljest har att uttala sig klart. Men så vidt jag kunde fatta var det en antydan om önskvärdheten af att de nya fabrikerna skulle beredas möjlighet till friår, hvarigenom de skulle kunna taga sig fram under i början ogynsamma förhållanden. Som herrarne torde veta,

har detta förslag varit pröfvadt i Tyskland. Jag vet icke, om det finnes kvar, men säkert är, att det förde till ett mycket ogynnsamt resultat. Ett sockerbruk anlades och gjorde de vanliga kontrakten med närboende jordbrukare och dref allt mer och mer fram kulturen omkring sig, tills den vid slutet af friären var omgifven af en trakt, der betodling bedrefs i stor utsträckning och med god afkastning. Men då detta var färdigt — ja, då anlades i närheten en ny fabrik, denna till på köpet försedd med de förbättrade maskiner och uppfinningar, som under de senaste åren blifvit gjorda. Och med dessa finare maskiner satt den, stödd på sin friärsrätt, och skördade hvad den gamla fabriken hade upparbetat, så att när denna gjort allting i ordning, så infann sig en annan med friärsrätt och skördade i dess ställe.

Äfven i Amerika har det varit tal om att införa friärsrätt. Men der förklarade man att, om denna rätt blir antagen, man komme att ordna hela hvitbetssockerfabrikationen provisoriskt. Det komme nemligen icke vidare att byggas några fasta fabriker, utan man skulle anlägga nya hvart tionde år. Friärstanken är alltså en ohållbar tanke; och därför bör man sätta skatten så, att äfven de nya och mindre kapitalstarka fabriken kunna bära den.

Samme ärade talare antyde, att mitt förslag möjligen innebure en förmån för de gamla fabriken, men deremot vore en farlig sak för de nya. Förhållandet är alldeles motsatt. De gamla fabriken veta mycket väl, att hvilken skatt Riksdagen än ålägger, den skatten alltid kommer att drabba så, att en förmån uppstår för de gamla fabriken med deras bättre skötsel, deras längre försigkomna produktion och deras större samlade kapital. Det är tvärtom just de små, de nya fabriker som man håller på att anlägga, som med stor bäfvan motse den förändring nästa år möjligen skall bringa i fråga om accisen på grund af den utredning, som kan komma att ega rum med anledning af skrifvelseförslaget. Icke mindre oroliga äro de, som beslutat sig för att bygga, men som nu ej veta om de våga anlägga några fabriker, emedan de frukta för att blifva af med sina penningar. Jag tror, att det skulle vara i hög grad till fördel för just de nya, om det redan nu bestämdes en beskattning, och man sedan låte fabriken tills vidare sitta i fred, åtminstone någon tid, på samma basis, som de då komme att intaga.

Slutligen vill jag yttra ett ord med anledning af talarens på stockholmsbänken erinran om önskvärdheten af att skatten lades på sockret i stället för på råvaran. Man har i utlandet på vissa ställen lagt skatten icke på betan utan på den utdragna betsaften; men detta kan vara ungefär detsamma. Men deremot tror jag knappt, att det försökts, och vet ej om det ens är önskvärdt att lägga skatten på sockret. Såsom det nu är, ligger det i jordbrukets intresse att producera den finaste vara och driva jorden till den högsta kultur. Men flyttar man skatten öfver på sockret, i stället för på betan, så gör det detsamma, huru betorna blifva; då finnes det icke någon premie för det högt drifna jordbruket, för den förädlade produktionen, såsom nu.

Herr talman, jag har intet vidare att tillägga till det yrkande jag gjort.

*Angående
höjning i hvit-
betssockertill-
verknings-
afgiften m. m.*
(Forts.)

Härmed var öfverläggningen slutad. Under erinran hurusom herr Alb. Andersons motion innefattade två särskilda punkter, men utskottets hemställan afsåg allenast den senare punkten, förklarade herr talmannen, det han, i enlighet med derom under öfverläggningen framställt yrkande, komme att gifva särskilda propositioner beträffande de olika punkterna i den ifrågavarande motionen. I öfverensstämmelse härmed och enligt de yrkanden, som förekommit rörande den första punkten af motionen, gaf herr talmannen propositioner *dels* på bifall till det i nämnda punkt framställda förslag och *dels* på afslag derå.

Herr talmannen fann den förra propositionen vara besvarad med öfvervägande ja, men som votering begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller 1 punkten i herr Alb. Andersons förevarande motion, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit nämnda del af motionen.

Omröstningen visade 120 ja mot 72 nej; och hade alltså första punkten af herr Alb. Andersons motion af kammaren bifallits.

I fråga om andra punkten af samma motion hade yrkats *dels* bifall till utskottets hemställan och *dels* afslag å såväl nämnda hemställan som motionärens förslag i denna del. Herr talmannen gaf propositioner å hvart och ett af dessa yrkanden och fann propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef likväl begärd och företogs enligt följande nu uppsatta och af kammaren godkända voteringsproposition:

Den, som bifaller bevillningsutskottets i 2 punkten af dess betänkande n:o 13 gjorda hemställan om aflåtande af skrifvelse till Kongl. Maj:t, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit utskottets nämnda hemställan. Denna senare votering utföll med 108 ja och 85 nej; varande i följd häraf utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 3.

Ordet hade begärts af

Herr Hedlund, som yttrade: Ett antal ledamöter af denna kammare har lemnat mig ett uppdrag, som jag först efter mycken tvekan emottagit, nemligen att framställa förfrågan rörande anledningen till en regeringsåtgärd, som vidtagits i dessa dagar och väckt ganska stor uppmärksamhet. Jag har emellertid emottagit uppdraget särskildt därför att jag hört det föredrag, som utgjorde den lagöfverträdelse, hvilken ligger till grund för den ifrågavande åtgärden. Jag syftar på finske undersåten Henry Berghells utvisning ur landet och hemsändning till Finland. Jag behöfver icke närmare redogöra för hvad som föregått denna åtgärd; man torde minnas, huru Berghell under sistlidet år för ett i Jönköping hållet föredrag i ett religiöst ämne blef dömd till 3 månaders fängelse. I följd af brist på medel kunde han icke fullfölja sin talan vid Göta hofrätt, och af denna formella orsak, men icke på grund af målets beskaffenhet i och för sig, faststälde hofrätten underrättens utslag.

Det är emellertid mycket osäkert, huruvida Göta hofrätt eljest skulle fastställt underrättens utslag, med hänsyn dertill att hofrätten dömt annorlunda i ett par likartade mål.

Underrättens dom fastaldes likväl, såsom nämndt, på uppgifven grund, och domen trädde i kraft. Berghell insattes på Malmö cellfängelse och sedan han utstått sitt straff har han från Malmö öfversändts till Köpenhamn och satts ombord på en ångbåt för att under polisbevakning föras öfver till Hangö. Om nu Berghell skulle aflägnas ur landet, hade Kongl. Maj:t två olika vägar att gå, och från två särskilda myndigheter lära också hatva ingått olika förslag i detta hänseende. Länsstyrelsen i Malmö hemställde endast, att Berghell skulle utvisas ur riket, men justitiekanslersemetet föreslog, att han skulle ej blott utvisas, utan hemsändas, med tillämpning af konventionen med Ryssland af den 27 december 1860. Denna konvention gifver regeringarna befogenhet att, om de så för godt finna, hemsända till det andra landet — här Ryssland eller Finland — bland annat *förbrytare*, och såsom sådan betraktas hvar och en, som öfverträdt ettdera landets lagar. Det kan sålunda icke vara tu tal om, att ju regeringen i detta afseende förfarit fullt lagenligt, och att hemförlingsåtgärden ur denna synpunkt ej kan drabbas af någon anmärkning.

Men deremot finnes det en annan synpunkt, beträffande hvilken det är mera tvifvel underkastadt, huruvida icke den här bort först och främst tagas i betraktande, nemligen gästvänskapens. Det är, såsom nämndt, en regel, hvarpå flera andra land hålla mycket strängt, nemligen att endast i nödfall utvisa en främling från sitt område; asylrätten har af gammalt ansetts helig. Nu är frågan, huruvida en så sträng åtgärd, som denna utvisning, och den ännu strängare åtgärden, mannens hemsändande till Finland, varit öfverensstämmande med fristadsrättens regler, huruvida den lagöfverträdelse, hvarför

Berghell dömts, varit af sådan art, att den bort utesluta honom från åtnjutande af denna rätt. Det föredrag, för hvilket Berghell i Jönköping ådömdes straff, har han äfven hållit i flere andra städer utan någon anmärkning. Det har hållits äfven i Göteborg, och det var der jag afhörde detsamma. Och ehuru jag icke sympatiserar med herr Berghells åsigter samt därför snarare skulle vara partisk emot än partisk för honom, fann jag föredraget ganska beskedligt.

Såsom man vet, äro också olika domstolar af olika mening rörande tillämpningen af den paragraf, efter hvilken Berghell dömdes. Somliga anse vara hädelse hvad andra icke anse vara det; frågan härom beror alltid mer eller mindre på domarnes subjektiva omdöme. När Berghells förseelse varit af så osäker beskaffenhet, må det väl ifrågasättas, om en så våldsam åtgärd som denna utvisning varit berättigad. Härtill kommer, att hemsändandet till Finland skett utan Berghells samtycke eller fria val. Särskildt böra också betänkas de möjliga följderna för Berghell af att hemsändas till Finland *nu*.

Af dessa skäl och då det, med hänsyn till den stora uppmärksamhet saken väckt, bör vara af betydelse, att allmänheten får veta, om andra grunder för åtgärden till äfventyrs föreligga jemte dem, som genom tidningarna äro bekanta, tager jag mig, herr talman, under förutsättning af kammarens bifall, friheten till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställa följande fråga:

Af hvilka skäl har regeringen funnit sig böra utvisa ur landet finske undersåten Henry Berghell, och hvarför har icke lemnats honom fritt val af utvisningsort, dit det stode honom öppet att sig begifva?

Efter det herr Hedlund aflemnat det ifrågasatta spörsmålet skriftligen affattadt, hemstälde herr talmannen, huruvida kammaren ville medgifva, att nämnda spörsmål finge till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställas. Denna proposition besvarades med blandade ja och nej; och förklarade herr talmannen sig anse ja-ropen vara öfvervägande. Votering begärdes, i följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att det af herr Hedlund väckta spörsmålet må till statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren vägrat nämnda spörsmåls framställande.

Omröstningen visade 83 ja, men 110 nej; och hade kammaren alltså vägrat det begärda spörsmålets framställande.

Emot det sålunda fattade beslutet anmäldes reservation af herrar *Beckman*, friherre *Nordenskiöld*, *Mankell*, grefve *Hamilton*, *Berg* från

Stockholm, *Wavrinsky, Gumalius, Höjer, Linder, Fjällbäck, Jakob Erikson, Bülow och Hahn.*

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 35, i anledning af Kongl. Maj:ts remiss med öfverlemnande af förteckning öfver de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar m. m.;

n:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner angående höjning i anslaget till beväringssmanskapets vapenöfningar m. m. angående anslag under riksstatens femte hufvudtitel med anledning af föreslagna ändringar i värnpligtslagen den 5 juni 1885 samt angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvåren af samma dag och höjning i de under fjerde och femte hufvudtitlarne uppförda anslag till lindring i nämnda besvär äfvensom inom Riksdagen väckta förslag i dithörande ämnen; och

n:o 54, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m. äfvensom inom Riksdagen väckta förslag i dithörande ämnen;

sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande, n:o 3, i anledning af väckta motioner om anstånd med uppförande å Helgeands- holmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken;

sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande, n:o 4, i anledning af särskilda rörande folkskololärorepersonalens aflöningsförhållanden väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 14, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition om ändring i kongl. förordningen den 14 september 1883 angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, dels ock en af herr T. W. Forsell väckt motion i samma ämne; och

n:o 15, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen rörande upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman;

lagutskottets utlåtanden:

n:o 32, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken;

n:o 33, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad tid för saköreslängds aflemnande i vissa fall;

n:o 34, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående straff för oloflig införsel af skjutvapen eller ammunition i vissa delar af Afrika;

n:o 35, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 3, 14, 101, 105, 110, 129 och 136 §§ i stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866;

n:o 36, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen om patent;

n:o 41, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts proposition angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885 än äfven väckta motioner om ändring i samma lag; och

n:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse af 58 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Dessa ärenden skulle å föredragslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de andra gången bordlagda ärendena.

§ 5.

Anmäldes och godkändes statsutskottets nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

n:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsättande af räntebärande obligationer till nominelt belopp af 3,000,000 kronor till garantifond för aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening;

n:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dödande af en till säkerhet för statens fordran hos Gotlands jernvägsaktiebolag uti bolagets jernväg meddelad inteckning; samt

n:o 30, dels om beviljad låneunderstöd för anläggning af jernväg mellan Hernösand och Sollefteå och dels om anvisande af statsbidrag för enskilda jernvägsanläggningars understödjande medelst lån.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 10,33 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.